

Lopen kunta

TALOUSARVIO 2022

TALOUSSUUNNITELMA 2022–2024

Käsittely:

Kunnanhallitus 15.11.2021 (§ 271)

Valtuusto 29.11.2021 (§ 95)

SISÄLLYSLUETTELO

TALOUSARVIO 2022 JA TALOUSSUUNNITELMA 2022–2024

UUDEN KUNNAN VALMISTELUA	1
1. LOPEN KUNNAN STRATEGIA 2018–2023.....	3
2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET	5
2.1. Yleinen taloudellinen kehitys.....	5
2.2. Kuntien taloudellinen kehitys.....	6
2.3. Väestömuutokset	7
2.4. Työpaikat ja työllisyys	10
2.5. Nettomuutto iän mukaan 2000–2020	10
2.6. Työpaikat Lopella	11
3. KUNNAN TALOUDEN TASAPAINO	13
4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	14
5. TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS	15
6. TULOSLASKELMA JA RAHOITUSLASKELMA	16
6.1. Tuloslaskelma	16
6.2. Rahoituslaskelma	17
6.3. Verotulot.....	18
6.4. Valtionosuudet	19
6.5. Lainakanta.....	20
6.6. Talousarvion käyttötalousosan yhteenveto vuodelle 2022.....	21
7. KÄYTTÖTALOUS TEHTÄVÄALUEITTAIN.....	22
Keskusvaalilautakunta	22
Tarkastuslautakunta	24
Kunnanhallitus	25
Vapaa-aikalautakunta.....	34
Ympäristö- ja rakennuslautakunta	40
Perusturvalautakunta	44
Sivistyslautakunta	56
Tekninen lautakunta	70
8. KONSERNI- JA MUIDEN TOIMINNALLISESTI TÄRKEIDEN YHTEISÖJEN TAVOITTEET.....	79
9. INVESTOINNIT	83
LIITTEET	
Kehittämisprojektit	89
Tuloslaskelma	90
Talousarvion 2022 täytäntöönpano-ohje.....	91
Talouden ja toiminnan vuosikello 2022	98

UUDEN KUNNAN VALMISTELUA

Käsillä on uuden valtuuston ensimmäinen talousarvio.

Vuoden 2022 talousarviota on laadittu tilanteessa, johon maailmanlaajuinen koronapandemia yhä vaikuttaa. Vaikkakin rokotuskattavuuden kasvun myötä yhteiskuntaa ja myös Lopen kunnan toimintoja on pystytty palauttamaan normaalimpaan suuntaan.

Koronan heijastusvaikutukset näkyvät edelleen kuntien taloudessa alentuneina tuloina ja lisääntyneinä kustannuksina erityisesti terveydenhuollossa. Koronapandemian pitkittyminen on vaikuttanut merkittävästi niin Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kuin Riihimäen seudun terveystieteiden keskuksen kuntayhtymän menoja kasvattavasti, mikä heijastuu vastaavasti kuntien menoihin. Vuonna 2022 sairaanhoitopiirin jäsenkuntalaskutus kasvaa Lopen kunnan osalta 671 000 euroa, eli 6,6 %, kuluvan vuoden tasosta. Riihimäen seudun terveystieteiden keskuksen kuntayhtymän osalta vastaava korotus on 359 000 euroa, eli 6,4 %.

Sekä koronakriisistä palautuminen että sosiaali- ja terveyspalveluiden tuleva siirto hyvinvointialueille tuovat epävarmuuksia kuntatalouteen. Muutenkin kuntien tehtävät ovat lisääntyneet, mutta rahoitus pohja ei ole kehittynyt vastaavasti. Verotulojen kertymän arvioiminen on viime aikoina ollut vaikeaa. Valtio on luvannut korvata kunnille koronasta aiheutuvia lisämenoja täysimääräisesti. Toisaalta valtion eri päätökset ovat aiheuttaneet kunnille lisämenoja esimerkiksi päivähoitossa ja peruskoulutuksessa. Lopen kunnan verotulojen ennustetaan kuitenkin kertyvän melko hyvin koronasta huolimatta, ja valtionosuuksienkin arvioidaan pysyvän hyvällä tasolla, mikäli valtion koronakompensaatiot toteutuvat.

Kaikesta huolimatta, on kunnan vuoden 2022 talousarvio 800 euroa ylijäämäinen. Kunnan menot kasvavat ja talousarvion positiivisuuden perustana on pitkälti kunnan verotulojen arvioiminen aiempia vuosia rohkeammin lähelle valtion ja Suomen Kuntaliiton verotuloennusteita. Talousarviossa verotulot ja valtionosuudet on varattu määrältään noin 2,9 miljoonaa euroa suurempana kuin vuoden 2021 talousarviossa. Talousarviossa toimintatuottojen kokonaismääräarvio on 6 085 900 euroa, jossa on laskua edeltävään vuoteen -3,6 %, ja toimintakuluarvio 53 491 800 euroa, jossa vastaavasti kasvua 5,7 %. Verotusta ei kiristetty ja kunnallisveroprosentti vuodelle 2022 on 21,50. Myös kiinteistövero on pidetty ennallaan.

Vuoden 2022 talousarvion ja vuosien 2023–2025 taloussuunnitelman teemana on edelleen hyvien palvelujen ja viihtyisän elinympäristön kehittäminen kuntalaisille. Tämä tarkoittaa hyviä varhaiskasvatuksen palveluita, vetovoimaisia kouluja, joustavia palveluita ja monipuolisia harrastusmahdollisuuksia. Kunnassa on satsattu viime vuosina paljon liikuntapaikkoihin, luontopolkuihin ja muihin viihtyvyyttä aikaansaaviin palveluihin. Taajamien yleisilmeeseen panostetaan, valokuituyhteyksien rakentamista tuetaan, Läyliäisiin rakennetaan uusi pelastusasema ja kirkonkylälle uusi liikuntahalli. Varmistaaksemme vanhustenhuollon paikkojen ja laadun myös hyvinvointialueelle siirtymisen jälkeen on suunnittelussa uuden vanhustenhuollon yksikön rakentaminen myöhemmin päätettävällä yhteistyömallilla. Kuntaa kehitetään ja pohjaa menestyvälle ”Uudelle Lopelle” rakennetaan aktiivisesti.

Vuoden 2022 jälkeen kunnan talouden rakenne muuttuu voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyvät Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueen perustamisella on merkittävä ja pysyvä vaikutus kunnan asemaan, tehtäviin ja talouteen. Lisäksi valmisteilla on muita uudistuksia, kuten maankäyttö- ja rakennuslain uudistus, jolla on vaikutuksia kunnan maankäytön suunnitteluun ja kaavoitukseen. Valmisteilla on myös valtion työllisyys- eli TE-palvelujen siirto kunnille vuoden 2024 aikana.

Talousarviovuonna 2022 tehdään paitsi hyvinvointialuetta, myös uudenlaista kuntaa. Vaikka sote-palvelut siirtyvät maakunnan järjestettäväksi, jää vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä kunnalle. Hyvinvointialueen ja huomisen kunnan valmistelu ja henkilöstön sekä omaisuuden siirtymisen valmistelu työllistää ja haastaa kuntaa ensi vuonna.

Lopen kunnan talouden kehitykseen vaikuttaa ennen muuta se, miten onnistumme saamaan kunnan väkiluvun ja sitä myötä veronmaksajien määrän positiiviselle kehitysuralle ja miten loppilaiset yritykset menestyvät ja työllistävät. Kunnan markkinointiin ja tunnettuuden lisäämiseen täytyy panostaa vielä aiempaakin enemmän, jotta pärjäämme kilpailussa muuttajista ja yrityksistä. Lyhyemmällä tähtäimellä talouden toimintaympäristön kannalta tärkeintä on, että koronaepidemian aiheuttamasta tilanteesta päästään mahdollisimman nopeasti jatkamaan ja kehittämään niin kunnan kuin alueen yritystenkin toimintoja.

Tulevana vuonna valtuusto valmistelee ja päättää Lopen kunnan uuden strategian. Strategia on tärkein kunnan kehittämistä ohjaava asiakirja, jonka valmistelussa näen tärkeänä kuntalaisten ja kunnassa toimivien järjestöjen, yhdistysten ja yritysten osallistamisen. Onnistuneella ja tehokkaasti käytäntöön vietävällä strategialla luodaan hyvä pohja kunnan menestykselle.

Vuosi 2022 on siis monella tapaa uudistumisen ja kasvun vuosi. Vuosi, joka tulee näyttämään tietä tuleville vuosille ja vuosikymmenille. Lopella on kaikki edellytykset menestyä loistavasti myös tulevaisuudessa!



Mikko Salmela
kunnanjohtaja

1. LOPEN KUNNAN STRATEGIA 2018–2023



Strategiset tavoitteet 2018–2023

Parempaa arkea

- Monipuolista, kohtuuhintaista asumista
- Turvallinen ja yhteisöllinen elinympäristö
- Tarpeita vastaava julkinen infrastruktuuri
- Laadukkaita, nykyaikaiset varhaiskasvatuspalvelut
- Laadukkaita ja inhimilliset vanhuspalvelut
- Hyvin toimivat perusterveydenhuollon palvelut
- Monipuoliset koulut ja lukio (kyläkoulut, monipuoliset taajamakoulut)
- Julkisen liikenteen kehittäminen
- Etätyömahdollisuudet
- Päätösten vaikutusten arviointi

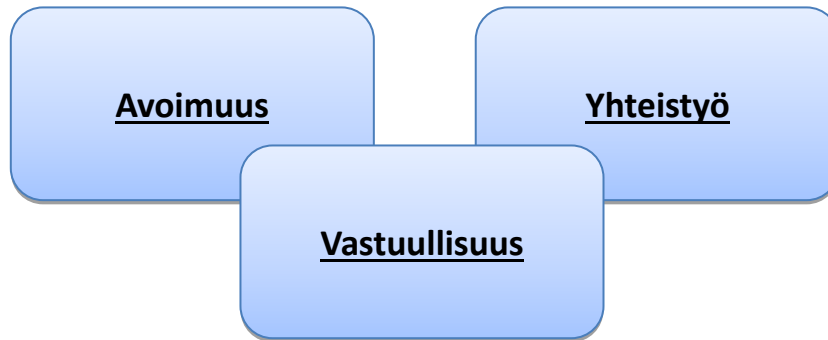
Virkistävää vapaa-aikaa

- Hyvät liikuntamahdollisuudet
- Upea luonto monipuoliseen liikkumiseen, metsästykseen, marjastukseen yms.
- Edullista harrastustoimintaa
- Laadukas kansalaisopistotoiminta
- Monipuolinen kulttuuritarjonta
- Yhteisöllinen kirjasto
- Runsas tapahtumatarjonta
- Päätösten vaikutusten arviointi

Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä

- Yrittämistä ja yrittäjyyttä tukeva toimintakulttuuri
- Monipuolinen elinkeinorakenne
- Työllistävä maaseutu
- Etätyölle hyvät edellytykset
- Matkailu
- Aktiivinen työllistäminen
- Päätösten vaikutusten arviointi

Arvot



Luonnollisesti Lopella

- Luonto on osa loppilaista arkea ja vapaa-aikaa
- Pidetään huolta rakennetusta ympäristöstä
- Rakennetaan terveellistä ja turvallista
- Ylläpidetään ja kehitetään kunnan vastuulla olevia palveluita ja rakenteita
- Huolehditaan luonnosta ja hyödynnetään sen moninaisuutta kestäväällä tavalla
- Kannustetaan kuntalaisia pitämään huolta itsestään ja läheisistään
- Kunnioitetaan ja suvaitaan erilaisuutta
- Huolehditaan saavutettavuudesta
- Hyödynnetään innovaatioita ja digitalisaatiota
- Mahdollistetaan etätyöskentely
- Osallistetaan ja osallistutaan
- Tuetaan yhteisöllisyyttä
- Ollaan saatavilla, autetaan, palvellaan ja välitetään

Tavoitteet 2018–2023

- Hyvät, helposti saavutettavat peruspalvelut
- Laadukas, turvallinen ja saavutettava varhaiskasvatus
- Julkinen liikenne maalla asumisen tukena
- Työmatkaliikenteen tukeminen
- Laajakaistayhteydet koko kuntaan
- Luonto-olosuhteiden vetovoimaisuuden lisääminen
- Tonttitarjonnalla pyritään vastaamaan nykyistä paremmin ihmisten asumisen tarpeisiin
- Pääsääntöisesti hyväksytään vapaa-ajan asuntojen muuttaminen vakituisiksi
- Kulttuuritoiminnan ylläpitäminen ja hyvän maineen säilyttäminen
- Laadukkaat ja houkuttelevat liikuntamahdollisuudet kaiken ikäisille
- Hoidettu, siisti ympäristö
- Varmistetaan hyvä sisäilma kaikissa kunnan kiinteistöissä. Epäilyihin sisäilmaongelmista puututaan välittömästi, ryhdytään tarvittaviin toimiin ja tiedotus hoidetaan avoimesti ja ajantasaisesti.

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

2.1. Yleinen taloudellinen kehitys

Toimintaympäristön muutosten ja yleisen taloudellisen kehityksen tarkastelu perustuu valtiovarainministeriön syksyllä 2021 julkaisemaan taloudelliseen katsaukseen. Katsauksen mukaan keväästä 2021 alkaen talouden toipuminen COVID-19-pandemian vaikutusten pohjalta on ollut nopeaa. Myös työllisyys-tilanne on parantunut nopeasti COVID-19-pandemian jälkeen.

Taloustilanteen arvioidaan pysyvän vahvana syksyn 2021 sekä vuoden 2022 aikana. Koronapandemian kehitykseen ja rokotekehitykseen liittyy kuitenkin epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat ennusteen epävarmuuteen.

Taloustilanteen vahvistuminen vaikuttaa julkisen talouden alijäämän pienenemiseen. Ennusteen mukaan alijäämä tulee pienenemään vuosien 2021 ja 2022 aikana talouden toipumisen ja työllisyyskasvun pienentämien työttömyysmenojen ja lisäävien verotulojen kautta. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 2,9 % vuoden 2022 aikana ja 1,4 % vuoden 2023 aikana.

Maailmantalous on lähtenyt elpymään COVID-19-pandemian aiheuttamasta taantumasta. Talouden toipumiseen ovat vaikuttaneet talouden elvyttäminen, kulutuskysynnän vilkastuminen ja rokotusten eteneminen. Maailmantalous tulee arvioiden mukaan kasvamaan 6,1 % vuoden 2021 aikana ja 4,7 % vuoden 2022 aikana.

Julkinen talous

Julkisen talouden alijäämä kasvoi suureksi vuoden 2020 aikana COVID-19-pandemian seurauksena. Julkisen talouden heikentymiseen vaikuttivat muun muassa talouden taantuma ja pandemiaan liittyneet tukitoimet. Talouskasvu ja pandemiaan liittyvien tukitoimien vähentyminen vahvistavat julkista taloutta vuosina 2021 ja 2022.

Suurin osa pandemian tukitoimien kustannuksista kohdentui valtionhallinnolle. Paikallishallinnon rahoitus-asema oli hieman ylijäämäinen vuonna 2020 valtion mittavien koronatukitoimien vuoksi. Vuosina 2021 ja 2022 paikallishallinnon rahoitusasema tulee muuttumaan jälleen alijäämäiseksi.

Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen nousi vuoden 2020 aikana selkeästi ja toteuma oli 10 prosenttia korkeampi kuin ennen koronakriisiä. Velkasuhteen kasvu tulee hidastumaan vuonna 2022, mutta siitä huolimatta julkinen velkasuhde tulee jäämään korkeammalle tasolle kuin aikaisemmin.

Julkinen talous tulee talouden väliaikaisen elpymisen jälkeen kuitenkin jäämään alijäämäiseksi johtuen julkisen talouden rakenteellisesta menojen ja tulojen epätasapainosta. Vuonna 2023 tulee julkis-yhteisöiden rakenne muuttumaan hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyttyä. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen siirtyy kuntien vastuualueelta hyvinvointialueille. Hyvinvointialueet tulevat arvioiden mukaisesti aloittamaan toiminnan lievästi alijäämäisenä johtuen mittavista investoinneista.

Kansainvälinen talous

Maailmantalous on elpynyt COVID-19-pandemian aiheuttaman taantumaa jälkeen nopeasti. Pandemia vaikutti kaikkien maiden talouteen heikentämällä taloustilannetta, mutta talous on lähtenyt elpymään kauttaaltaan vuoden 2021 aikana.

Euroopassa talouden nopeaan kasvuun on vaikuttanut rajoitusten keventyminen ja palveluiden kysynnän vahvistuminen. EU:n elpymisväline NGEU on tukenut myös talouden kasvua. Euroalueen kasvuksi arvioidaan 4,7 % vuodelle 2022. Iso-Britannian talous on lähtenyt elpymään rajoitusten laajamittaisen purkamisen ja yksityisen kulutuksen voimakkaan kasvun myötä. Arvion mukaan talous tulee kasvamaan 4,8 % vuonna 2022.

Suomen naapurivaltioiden osalta Ruotsin vaikea koronatilanne on helpottanut ja muun muassa vienti on lähtenyt kasvuun. Teollisuuden ja palveluiden tulevaisuuden näkymät ovat hyvät. Ruotsin talouskasvun arvioidaan olevan 3,1 % vuonna 2022. Venäjän kohtuullisen hyvään taloustilanteeseen vaikuttaa maailmantalouden elpyminen ja raakaöljyn korkea hinta. Teollisuuden osalta tulevaisuuden näkymät vaikuttavat vaisuilta. Venäjän talouskasvu arvioidaan olevan vuonna 2022 yhteensä 2,1 %, joka on 1,4 % pienempi kuin vuonna 2021.

Yhdysvalloissa voimakas elvytyspolitiikka on nopeasti kasvattanut yksityistä kulutusta. Kuluttajat näkevät nykytilan myönteisenä, mutta tulevaisuuden odotukset ovat pessimistisempiä. Teollisuuden tilanteen kehittymistä haittaa komponenttipula. Arvion mukaan Yhdysvaltojen talous tulee kasvamaan 3,5 % vuonna 2022. Kiinan talouden kasvuun on vaikuttanut myös kulutuksen kasvaminen sekä ulkomaankaupan vilkastuminen. Arvion mukaan Kiinan talouden kasvu tulee olemaan 6,2 % vuonna 2020. Japanissa puolestaan heikentynyt pandemiatilanne vaikuttaa talouden kasvun nopeuteen. Vuonna 2022 talouden kasvuksi arvioidaan 1,2 %.

Pitkien korkojen nousu vuoden 2021 alkupuolella taittui pääoman virratessa velkakirjoihin. Lyhyissä koroissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Arvio on, että korot tulevat nousemaan maltillisesti ennusteperiodin aikana.

Lähde:

Valtionvarainministeriö: Taloudellinen katsaus, Syksy 2021, talousnäköymät. Valtionvarainministeriön julkaisuja – 2021:51. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163513>

2.2. Kuntien taloudellinen kehitys

Suomen Kuntaliiton 8.10.2021 julkaisemien ennakollisten valtionosuuslaskelmien mukaan kuntien valtionosuudet kasvavat noin 600 miljoonaa euroa (6,1 %) vuodesta 2021 vuoteen 2022. Kunnille myönnetään valtionosuutta yhteensä 10,6 miljardia euroa vuonna 2021. Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM).

Vuoden 2022 valtionosuutta korottaa muun muassa indeksikorotus (188 miljoonaa euroa), valtionosuuksien korotus (246 miljoonaa euroa) ja tehtävämuutokset (117 miljoonaa euroa). Valtionosuutta pienentää kilpailukykysovimusleikkausten muuttuminen pysyväksi. Tämän vaikutus on 234 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 valtionosuudet eivät enää sisällä koronatukia.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät pois kuntien järjestämisvastuusta ja taloudesta hyvinvointialueille. Uudistus muuttaa kuntien rahoitusjärjestelmää verotulojen ja valtionosuuksien osalta. Hyvinvointialueiden rahoitukseen siirtyy kunnilta yli puolet verotuloista ja noin kaksi kolmasosaa valtionosuuksista.

Lähde:

Kuntaliitto: Valtionosuudet vuonna 2022 ja 2023.

<https://www.kuntaliitto.fi/talous/valtionosuudet/valtionosuuslaskelmat/valtionosuudet-2022>

<https://www.kuntaliitto.fi/talous/valtionosuudet/valtionosuuslaskelmat/valtionosuudet-2023>

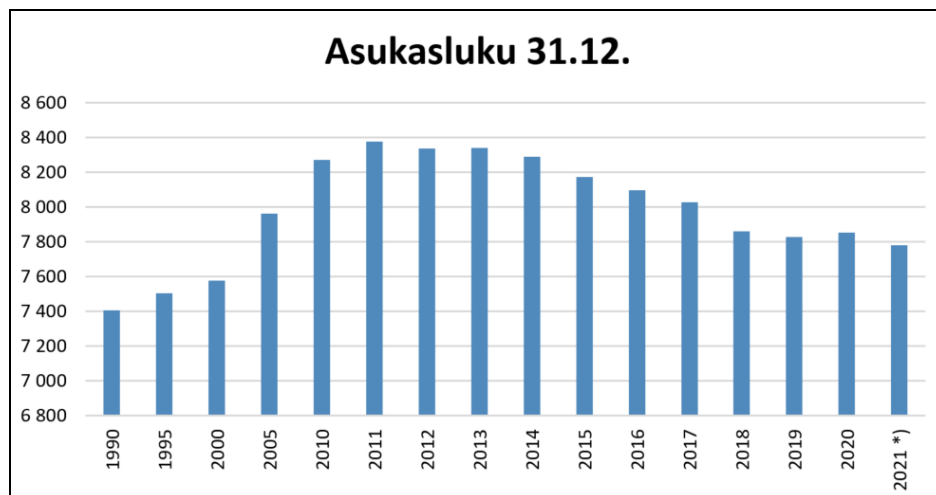
2.3. Väestömuutokset

ASUKASLUVUN KEHITYS 1990–2021

Vuosi	Asukasluku 31.12.	Muutos
1990	7 405	
1995	7 506	101
2000	7 578	72
2005	7 964	386
2010	8 273	309
2011	8 377	104
2012	8 336	-41
2013	8 341	5
2014	8 291	-50
2015	8 175	-116
2016	8 098	-77
2017	8 028	-70
2018	7 861	-167
2019	7 828	-33
2020	7 853	+25
2021 *)	7 782	-73

Lähde: Tilastokeskus, Väestörakenne, Väestön ennakkotilasto

*) Ennakkotieto syyskuu 2021



Lähde: Tilastokeskus, Väestörakenne, Väestön ennakkotilasto

Loppi on ollut vahvasti kasvukunta, mutta vuoden 2011 jälkeen asukasluvun kehitys on ollut laskeva. Taustana on osaltaan ollut valtakunnallinen kehitys väestön keskittymisestä isompiin kasvukeskuksiin. Vuoden 2020 aikana asukasmäärä nousi, mutta alkuvuoden 2021 aikana asukasmäärä on ollut laskeva. Koko Kanta-Hämeen alueella väestö on alkuvuoden 2021 aikana vähentynyt 186 henkilöllä.

LOPEN KUNNAN IKÄRAKENNE

Ikäryhmät	0–4	5–14	15–19	20–34	35–49	50–64	65–79	80–	Yhteensä
Vuosi 2000	434	1 061	466	1 071	1 688	1 581	959	318	7 578
%	5,7	14,0	6,1	14,1	22,3	20,9	12,7	4,2	
Vuosi 2005	473	1 125	458	1 039	1 731	1 764	1 040	334	7 964
Vuosi 2006	492	1 119	458	1 053	1 732	1 743	1 082	327	8 006
Vuosi 2007	510	1 105	486	1 064	1 740	1 796	1 081	340	8 122
Vuosi 2008	503	1 112	491	1 056	1 721	1 819	1 084	360	8 146
Vuosi 2009	503	1 122	509	1 071	1 717	1 854	1 093	375	8 244
Vuosi 2010	504	1 126	500	1 057	1 722	1 842	1 131	391	8 273
Vuosi 2011	495	1 139	511	1 063	1 743	1 831	1 194	401	8 377
Vuosi 2012	473	1 146	514	1 029	1 713	1 808	1 248	405	8 336
Vuosi 2013	477	1 157	483	983	1 716	1 806	1 328	391	8 341
Vuosi 2014	455	1 165	479	953	1 672	1 807	1 366	394	8 291
Vuosi 2015	422	1 117	492	912	1 598	1 817	1 399	418	8 175
Vuosi 2016	397	1 117	446	895	1 561	1 827	1 417	438	8 098
Vuosi 2017	383	1 086	461	845	1 548	1 800	1 449	456	8 028
Vuosi 2018	335	1 045	472	769	1 489	1 805	1 481	465	7 861
Vuosi 2019	306	1 014	501	756	1 456	1 826	1 491	478	7 828
Vuosi 2020	294	966	487	791	1 448	1 836	1 543	488	7 853
%	3,7	12,3	6,2	10,1	18,4	23,4	19,7	6,2	
Koko maa	4,5	11,1	5,4	18,3	18,6	19,4	17,0	5,7	

Lähde: Tilastokeskus, Väestörakenne

Kunnan väestön ikärakenne on 2000-luvulla painottunut aikaisempaa enemmän vanhempiin ikäluokkiin, sillä tarkastelujaksolla suurimman osan alle 50-vuotiaiden ikäryhmien suhteellinen osuus kunnan asukasluvusta on pienentynyt ja vastaavasti kaikkien yli 50-vuotiaiden ikäryhmien suhteellinen osuus kasvanut. Nuorimmissa ikäryhmissä lukumääräinen kehitys on pääasiassa negatiivinen, mikä tulee näkymään tulevina vuosina muun muassa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kysynnän pienenemisenä.

Koko maan ikärakenteeseen verrattuna 0–4- ja 20–34-vuotiaiden osuudet ovat keskimääräistä pienemmät ja 5–19-vuotiaiden ja yli 35-vuotiaiden osuudet ovat yli maan keskiarvon.

VÄESTÖENNUSTE

Tilastokeskuksen ennuste 2021	Luonnollinen väestönlisäys			Kuntien välinen muuttoliike			Väestönlisäys	Väestö 31.12.
	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntaan muuttaneet	Kunnasta muuttaneet	Kokonaisnettomuutto		
2021	55	85	-30	413	440	-27	-57	7 797
2022	55	86	-31	409	430	-21	-52	7 746
2023	53	86	-33	407	426	-19	-52	7 695
2024	53	88	-35	406	417	-11	-46	7 647
2025	51	88	-37	405	412	-7	-44	7 603
2030	49	93	-44	400	393	7	-37	7 393
2035	47	99	-52	396	365	31	-21	7 254
2040	47	104	-57	388	345	43	-14	7 176

Lähde: Tilastokeskus, Väestöennuste 2021 (30.9.2021)

Kunnan aikaisempien vuosien laskeva väestökehitys heijastuu Tilastokeskuksen vuonna 2021 tekemään väestöennusteeseen laskevana väestöennusteena. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan kunnan väkiluvussa tulisi tarkastelujaksolla tapahtumaan laskua ja vuonna 2040 kunnassa olisi 7 176 asukasta. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan kuntien välinen muuttoliike kääntyisi kokonaisnettomuuton osalta positiiviseksi vuodesta 2030 eteenpäin.

Vuoden 2020 asukasmäärän nousun jälkeen asukasluku näyttää ennusteen mukaan laskevalta. Kunta näkee tärkeänä tavoitteenaan asukasluvun kehityksen kääntämisen uudelleen kasvuun.

VÄESTÖN KOULUTUSRAKENNE

Väestön koulutusaste 2020	Koko maa		Kanta-Häme		Loppi	
15 vuotta täyttänyt väestö yhteensä	4 672 932		145 127		6 593	
Ei perusasteen tutkintoa	1 204 231	25,8 %	39 368	27,1 %	2 051	31,1 %
Tutkinnon suorittaneita yhteensä	3 468 701	74,2 %	105 759	72,9 %	4 542	68,9 %
Toinen aste	1 896 509	40,6 %	62 120	42,8 %	2 948	44,7 %
Erikoisammattitutkinto	46 650	1,0 %	1 902	1,3 %	106	1,6 %
Korkea-asteen tutkinnon suorittanut, yhteensä	1 525 542	32,6 %	41 737	28,8 %	1 488	22,6 %
Alimman korkea-asteen tutkinnon suorittanut	421 043	9,0 %	15 733	10,8 %	594	9,0 %
Alemman korkeakouluasteen suorittanut	571 913	12,2 %	15 004	10,3 %	579	8,8 %
Ylemmän korkeakouluasteen suorittanut	481 753	10,3 %	10 207	7,0 %	296	4,5 %
Tutkijakoulutusasteen suorittanut	50 833	1,1 %	793	0,6 %	19	0,3 %

Lähde: Tilastokeskus, väestön koulutusrakenne

Käytettävissä on väestön koulutusrakenne -tilasto vuoden 2020 tietojen osalta. Koulutusaste on noussut Lopella. Vuonna 2021 tutkinnon 15 vuotta täyttäneistä henkilöistä oli suorittanut 68,9 prosenttia. Vastaavasti vuonna 2020 tutkinnon 15 vuotta täyttäneistä oli suorittanut 68,2 prosenttia. Tämä on hieman koko maan tutkinnon suorittaneiden keskiarvoa (74,2 %) pienempi.

2.4. Työpaikat ja työllisyys

TYÖTTÖMYYSASTEEN KEHITYS 2000-2021

Vuosi	Loppi, %	Riihimäen seutu, %	Koko maa, %
2000	10,5	12,2	14,4
2005	8,4	10,0	10,6
2010	6,8	9,3	10,0
2011	6,0	8,3	9,1
2012	6,0	8,3	9,4
2013	6,9	9,5	11,3
2014	8,3	10,5	12,4
2015	8,8	10,8	13,4
2016	7,6	14,1	13,6
2017	6,3	8,8	11,2
2018	5,3	7,2	9,7
2019	5,7	7,0	9,8
2020	7,4	10,2	13,6
9/2021	5,6	8,3	10,1

Lähde: ELY-keskus, Häme Työllisyyskatsaus 9/2021

Lopen työllisyystilanne on ollut keskimääräisesti hyvä. Kunnan työttömyysaste on pysynyt Kanta-Hämeen matalimpana ja selkeästi matalampana kuin koko maassa keskimäärin. Lopella oli syyskuussa 2021 työttömiä yhteensä 201 henkilöä, joista alle 25-vuotiaita oli 15 henkilöä ja yli vuoden työttömänä olleita 71 henkilöä. Vastaavasti vuotta aiemmin syyskuussa vuonna 2020 oli työttömänä yhteensä 224 henkilöä, joista alle 25-vuotiaita oli 20 henkilöä ja yli vuoden työttömänä oli ollut 42 henkilöä.

2.5. Nettomuutto iän mukaan 2000–2020

	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Yhteensä	79	32	-88	-67	-87	-120	-14	41
-4	33	28	1	4	-8	-7	10	5
5-9	6	14	-13	4	-1	1	1	-1
10-14	1	-8	-7	-9	-4	-8	1	-9
15-19	-24	-40	-41	-67	-34	-54	-46	-51
20-24	-35	-23	-35	-30	-43	-19	-17	3
25-29	36	15	15	11	15	-5	7	28
30-34	13	21	9	15	8	-9	25	8
35-39	10	6	-2	2	0	-6	-6	8
40-44	24	7	-1	2	10	-4	2	5
45-49	10	3	-9	-4	-3	-3	-10	1
50-54	0	7	1	3	4	2	8	5
55-59	5	5	7	9	-2	2	8	12
60-64	6	-9	-6	7	-10	1	11	15
65-69	1	0	0	-6	-5	-1	0	17
70-74	-3	3	-3	-2	-4	-5	0	-4
75-	-4	3	-4	-6	-10	-5	-8	-1

Lähde: Tilastokeskus, Kuntien välinen muutto

Taulukko osoittaa, että muuttoliike Lopelle on vähentynyt 2000-luvun alkuvuosien jälkeen ja kehitys muuttunut viime vuosina negatiiviseksi. Vuoden 2020 osalta muuttoliike Lopelle oli positiivinen.

2.6. Työpaikat Lopella

ELINKEINO	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Maatalous, metsätalous ja kalatalous	251	197	183	175	175	173
Kaivostoiminta ja louhinta	11	2	3	5	9	4
Teollisuus	551	452	483	459	448	441
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	7	5	7	5	5	6
Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	45	38	34	30	34	36
Rakentaminen	352	344	353	354	357	363
Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	539	500	496	486	491	505
Kuljetus ja varastointi	283	270	264	254	272	271
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	89	91	95	103	89	86
Informaatio ja viestintä	97	85	89	91	87	84
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	42	44	40	40	38	37
Kiinteistöalan toiminta	18	19	27	23	24	23
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	147	118	121	128	124	127
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	180	213	212	195	195	224
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	177	165	153	152	152	153
Koulutus	167	157	156	167	158	173
Terveys- ja sosiaalipalvelut	463	462	454	465	453	476
Taiteet, viihde ja virkistys	35	39	56	47	45	41
Muu palvelutoiminta	78	78	77	87	75	86
Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön	0	17	14	16	12	9
Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0
Tuntematon	53	45	45	53	65	55
YHTEENSÄ	3 585	3 341	3 362	3 335	3 308	3 373

Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti

Elinkeinoryhmittely yllä perustuu Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston toimialaluokitukseen. Pääryhmittelynä tarkastellen eniten ovat vähentyneet teollisuuden sekä majoitus- ja ravitsemustoiminnan työpaikat. Eniten ovat kasvaneet hallinto- ja tukipalveluiden, tukku- ja vähittäiskaupan, kuljetuksen ja varastoinnin sekä terveys- ja sosiaalipalveluiden työpaikat viime vuosiin verrattuna.

Työssäkäynti	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Alueella työssäkäyvät yhteensä	2 137	2 161	2 213	2 173	2 130	2 020	2 040	2 062	2 027	2 021
Asuinkunnassaan työssäkäyvät	1 461	1 420	1 419	1 394	1 372	1 282	1 246	1 231	1 208	1 225
Alueelle pendelöivät	676	741	794	779	758	738	794	831	819	796
Asuinkunnan ulkopuolella työssäkäyvät	2 124	2 230	2 160	2 100	2 047	2 059	2 116	2 104	2 100	2 148

Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti

Työssäkäynti Lopen kunnan ulkopuolella on pysynyt melko samana viimeisten vuosien aikana. Vuonna 2019 kävi yhteensä 2 148 henkilöä töissä asuinkuntana Lopen ulkopuolella, kun vuonna 2018 määrä oli 2 100 henkilöä. Vuonna 2019 kävi asuinkunnassaan Lopella töissä yhteensä 1 225 henkilöä, kun määrä oli vuonna 2018 yhteensä 1 208 henkilöä.

3. KUNNAN TALOUDEN TASAPAINO

Lopen kunnassa on pyritty vuoden 2021 aikana talouden tasapainossa pitämiseen kulujen tarkalla seurannalla. Viime vuosina tilannetta on helpottanut yleisen korkotason alhaisuus. Toimialat ovat noudattaneet talousarviota ja resursseja ei käytetä harkitsemattomasti talousarvion ulkopuolisiin hankintoihin tai toimintoihin.

Yksi kunnan kriittinen menestystekijä on talouden tasapaino. Vuoden 2022 talousarvioon ei sisälly erityisiä uusia tervehdyttämistoimia. Talousarvion valmistelussa on huomioitu verotulorahoituksen tuomat talouden reunaehdot. Kunta hoitaa edellisten vuosien tavoin tehtävänsä keskimääräistä pienemmin resurssein eikä menojen merkittävä leikkaaminen ole mahdollista ilman rakenteellisia muutoksia.

Vuoden 2022 talousarvio on hieman ylijäämäinen ja taloussuunnitelmakaudella talous pyritään pitämään tasapainossa edellyttäen, että yleinen taloustilanne kehittyy oletetun mukaisesti.

Monessa kunnassa on valtionosuusrahoituksen leikkauksia jouduttu paikkaamaan muun muassa veronkorotuksilla. Lopen kunnassa ei tehdä veronkorotuksia talousarviovuodelle ja tavoitteena on, että suunnitelmakaudellakaan ei jouduta lisäämään verorasitusta.

COVID-19-pandemia on aiheuttanut julkiseen talouteen taantumaa, joka vaikuttaa myös kuntien talouteen. Pandemia on vaikuttanut vuosien 2020 ja 2021 toimintatuottojen ja toimintakulujen toteumaan, sekä valtionosuusmaksatuksiin verotulomenetysten tilapäisinä korvauksina. Pandemian arvioidaan vaikuttavan myös vuoden 2022 toimintatuottojen ja -kulujen toteumaan.

Kunnan talouden tasapaino on herkkä ja kunnan taloudellinen tilanne saattaa nopeastikin kääntyä epäedulliseen suuntaan kunnasta riippumattomista syistä. Yleisen talouskehityksen arviointiin kohdistuu epävarmuustekijöitä.

Kunnan velkamäärä kääntyi vuoden 2014 jälkeen kasvuun raskaiden investointivuosien johdosta. Velanhoidokustannusten kasvua on helpottanut alhainen korkotaso. Suunnitelmavuodet ovat investointien osalta edeltäviä vuosia selvästi kevyemmät, lukuun ottamatta vuotta 2022, jonka osalta talousarvioesitys sisältää vuonna 2021 käynnistyneet investoinnit muun muassa Läyliäisten paloaseman ja uuden liikuntahallin rakentamisen. Uudisrakennusten investoinnit painottuvat vuoteen 2022. Suunnitelmavuosien ansiosta kunta on kyennyt vuodesta 2017 alkaen kääntämään velkakehityksen jälleen laskeväksi. Suunnitelma-
vuosien matalammasta investointitasosta on ehdottomasti pidettävä kiinni, osaltaan senkin takia, että korkea velkamäärä myös rasittaa kunnan käyttötaloutta kasvavien korkokustannusten johdosta.

Sosiaali- ja terveysuudistuksen mukaiset hyvinvointialueet perustettiin 1.7.2021. Nykyisin kuntien ja sairaanhoitopiirin järjestämät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut siirtyvät 1.1.2023 hyvinvointialueiden tuottamiksi palveluiksi. Samalla kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja henkilöstö siirtyvät hyvinvointialueen alaisuuteen. Kunta on mukana muutoksen valmistelussa vuosien 2021–2022 aikana.

Tulevina vuosina Lopella on edessään haasteita ikäluokkien henkilömäärien ja palveluntarpeiden muutosten osalta. Esimerkiksi muutokset lasten määrissä ja kasvava vanhusväestön määrä vaikuttaa merkittävästi kunnan palveluiden tarpeisiin.

Vuoden 2022 talousarvioehdotus on perusteiltaan realistinen. Toteutettu investointiohjelma lisää kuitenkin merkittävästi tulevien vuosien talouden tasapainottamistarvetta lisääntyvien poistojen sekä lainojen korkokulujen johdosta. Tämän takia on välttämätöntä pitää käyttötalous tiukkana niin, että tulevia investointeja voidaan terveen käyttötalouden kautta rahoittaa mahdollisimman paljon omalla tulorahoituksella lainarahoituksen sijaan.

Toimialojen tulee kaikessa päätöksenteossaan ja toiminnassaan tiedostaa ratkaisujen taloudelliset seuraukset ja toimia niin, että talousarviossa asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan. Tämä tuo tuloksenaan tasapainoisen talouden.

4. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

4.1. Henkilöstömuutokset 2022

Talousarvioehdotukseen sisältyy seuraavat henkilöstölisäykset ja -muutokset:

Kunnanhallitus:

- Työllisyyskoordinaattori siirretään perusturvatoimen alaisuudesta kunnanhallituksen alaisuuteen 1.1.2022 alkaen.
- Viestintäsuunnittelijan työpanosta lisätään (palkkakustannusten siirto sivistyslautakunnalta / Lopen opistolta).
- Määräaikainen hallinnon ja viestinnän kesätyöntekijä, jonka tehtäviin kuuluu aiemmat tori-koordinaattorin tehtävät. Osa työtehtävistä voidaan tehdä kevään aikana. Henkilön palkkaraha on varattu torikokonaisuuteen.
- ICT-suunnittelijan määräaikainen palvelussuhde vakinaistetaan 1.1.2022 alkaen.

Perusturva:

- Perustetaan lasten ja perheiden palveluihin vakainainen sosiaalityöntekijän vakanssi 1.1.2022 alkaen.
- Perustetaan vakituinen sosiaalityöntekijän vakanssi yhteiseksi lasten ja perheiden palveluihin (50 %) sekä aikuissosiaalityön palveluihin (50 %) 1.1.2022 alkaen.
- Perustetaan vuoden määräaikainen sosiaaliohjaajan vakanssi aikuissosiaalityöhön 1.1.2022 alkaen.
- Perustetaan vanhusten asumispalveluihin neljä (4) uutta vakinaista lähihoitajan vakanssia 1.1.2022 alkaen (2 vakanssia) ja 1.6.2022 alkaen (2 vakanssia).

Sivistystoimi:

- Perustetaan vakainainen lapsi- ja perheohjaajan vakanssi varhaiskasvatuksen tehtäväalueelle 1.1.2022 alkaen.
- Muutetaan varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimi varhaiskasvatuksen opettajan toimeksi 1.2.2022 alkaen.
- Jätetään täyttämättä toistaiseksi yksi (1) varhaiskasvatuksen opettajan ja yksi (1) varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimi.
- Perustetaan yksi (1) koulusihteerin vakainainen vakanssi perusopetuksen tehtäväalueelle 1.1.2022 alkaen.
- Lisätään määräaikainen koulunkäynninohjaaja perusopetuksen tehtäväalueelle ajalle 1.1.2022–31.12.2022.
- Vakituinen psykiatrinen sairaanhoitaja perusopetuksen tehtäväalueelle valtuuston (31.5.2021, § 21) päätöksen mukaisesti.
- Lisätään koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstöresursseja tarpeen mukaisesti syksyllä 2022 kevään 2022 haun mukaisesti.

Tekninen toimi:

- Puhtaanapidon resurssivajetta täydennetään joko 1½ määräaikaisen siistijän palkkaamisella 1.1.2022–31.12.2022 tai vastaavalla ostopalvelulla.
- Tehtävänkuvauksen selvittämisen jälkeen tarvittaessa palkataan kaksi (2) vakituista ulkoilualan hoitajaa tasaamaan työtehtäviä ja -aika toistuvien ylitöiden vähentämiseksi.
- Tehtävänkuvauksen ja kunnossapitotöiden määrätarpeen selvittämisen jälkeen palkataan henkilö ammattimiehen tehtävään.
- Palkataan vesilaitoksen jätevesien prosessivalvonnan puolelle vakituinen ammattimies vuoden 2022 aikana eläköityvän ammattimiehen tilalle.

Ympäristö- ja rakennusvalvonta:

- Ympäristönsuojelu: Määräaikainen ympäristösuunnittelijan toimi, jonka työpanoksesta pyritään myymään Hausjärven kunnalle 30–50 %, määräaikaisuus kaksi (2) vuotta.

Viran/toimen palkkakustannus voi jakautua useammalle eri tehtäväalueelle ja kustannuspaikalle tehtävänkuvauksiin ja työpanoksen kohdentumiseen perustuen. Kunkin tehtäväalueen vakinaiset ja määräaikaiset virat/toimet on kirjattu jäljempänä käyttötaloulosassa kohtaan ”Henkilöstö”.

5. TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS

Käyttötalous

Talousarvion valmistelussa on huomioitu 1.8.2021 voimaan tullut, 9.11.2021 päivitetty hallintosääntö sekä kunnanhallituksen päätöksen 29.3.2021 (§ 55) mukainen organisaatorakenne siten, että aikaisemmat sivistystoimen alaiset alakoulujen ja yläkoulujen tehtäväalueet on yhdistetty perusopetuksen tehtäväalueeksi. Lisäksi kustannuspaikkarakenteeseen on tehty joitain muutoksia, joilla on vaikutusta lähinnä talousraportoinnin edellyttämiin kirjauskäytäntöihin.

Käyttötalouden osassa valtuusto asettaa sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät tuloarviot ja määrärahat toimielimille. Tavoiteasettelut perustuvat erilliseen Lopen kunnan strategiaan, joka on kunnan toimintaa valtuustokauden ja pidemmänkin aikavälillä ohjaava asiakirja.

Valtuustoon nähden sitovia ovat tehtäväalueen toimintakate sekä erikseen talousarvion perusteluissa sitoviksi määritetyt tavoitteet. Toimintakatteen osalta ennalta arvaamaton merkittävä tuloarvion ylittyminen ei kuitenkaan oikeuta menopuolen ylityksiin. Tehtäväaluekohtaisesti on lisäksi toimielinten asettamia toiminnallisia tavoitteita, jotka on tarkoitettu ohjaamaan toimielimen alaista toimintaa, mutta jotka eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut ovat ohjeellisia, mutta toimialojen tulee noudattaa perusteluissa kuvattua toiminnallista linjaa. Myös talousarviossa esitetyt mittarit ja tunnusluvut ovat ohjeellisia – ne eivät ole valtuustoon nähden sitovia, vaan niiden tarkoituksena on lisätä talousarvion informatiivisuutta.

Toimielimen velvollisuutena on laatia valtuuston hyväksymän talousarvion pohjalta käyttösuunnitelma, jolla tehtäväalueen määräraha jaetaan tulosyksiköille ja kustannuspaikoille, sekä päättää toimialueellaan vastuista ja käyttövaltuuksista.

Investointiosa

Talousarvion investointiosa on valtuustoon nähden sitova toimielintasolla hankeryhmittäin. Poikkeuksena on talonrakennuksen uudisrakentaminen, jonka sitovuus on investointikohdetasoinen.

Kunkin toimielimen tulee talousarvion käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä vahvistaa investointimäärärahan jakaminen eri investointikohteille. Vahvistamisen yhteydessä tulee ottaa huomioon hyväksytyn investointisuunnitelman mukainen yksityiskohtaisempi erittely.

Raportointi

Talousarvion toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle ja lautakunnille kuukausittain tuloslaskelmatasolla. Valtuustolle raportoidaan neljännesvuosi- ja puolivuosisikatsausten yhteydessä toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat, keskeiset tilikauden tuottojen ja kulujen määriin vaikuttavat tekijät ja ennuste koko vuoden tuloista ja menoista.

Toimialoilla on käyttöoikeuksiensa kautta mahdollisuus toimialueensa talousarvion toteutumisen jatkuvaan seurantaan ja raportointiin.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa esitetään kokonaistalouden keskeiset erät: varsinaisen toiminnan tulot ja menot, verotulot, valtionosuudet sekä suunnitelman mukaiset poistot.

Tuloslaskelmaosan menoista korkomenojen yhteismäärä on valtuustoon nähden sitova määräraha. Vastavasti tuloista ovat verotulot ja valtionosuudet valtuustoon nähden sitovia tuloarvioita.

Rahoitusuunnitelmaosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka menot rahoitetaan. Valtuustoon nähden sitovan erän muodostaa rahoitustarpeen kattamiseksi otettavien pitkäaikaisten lainojen enimmäismäärä.

6. TULOSLASKELMA JA RAHOITUSLASKELMA

6.1. Tuloslaskelma

Tuloslaskelma, ulkoinen

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	SV 2023	SV 2024
Toimintatuotot	5 894 144	6 311 300	6 085 900	-3,6 %	4 002 100	4 002 100
Myyntituotot	2 509 478	2 308 400	2 177 200	-5,7 %	1 798 200	1 798 200
Maksutuotot	1 553 842	1 618 300	1 716 000	6,0 %	505 700	505 700
Tuet ja avustukset	729 682	634 100	633 500	-0,1 %	469 200	469 200
Muut toimintatuotot	1 101 142	1 750 500	1 559 200	-10,9 %	1 229 000	1 229 000
Valmistus omaan käyttöön	42 396	30 000	30 000	0,0 %	30 000	30 000
Toimintakulut	-48 236 494	-50 610 300	-53 491 800	5,7 %	-23 465 200	-23 525 300
Henkilöstökulut	-18 961 353	-20 435 600	-21 452 300	5,0 %	-14 885 900	-14 946 000
Palvelujen ostot	-24 586 555	-25 499 800	-27 094 000	6,3 %	-4 880 200	-4 880 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 419 321	-2 276 400	-2 406 700	5,7 %	-2 170 700	-2 170 700
Avustukset	-1 460 589	-1 448 400	-1 511 300	4,3 %	-811 700	-811 700
Muut toimintakulut	-808 676	-950 100	-1 027 500	8,1 %	-716 700	-716 700
TOIMINTAKATE	-42 299 954	-44 269 000	-47 375 900	7,0 %	-19 433 100	-19 493 200
Verotulot	29 989 085	29 553 000	31 718 000	7,3 %	16 545 000	16 360 000
Valtionosuudet	18 735 921	17 296 000	18 000 300	4,1 %	7 062 000	6 659 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-257 991	-283 000	-283 000	0,0 %	-333 000	-333 000
Korkotuotot	17 274	10 000	10 000	0,0 %	10 000	10 000
Muut rahoitustuotot	10 169	10 000	10 000	0,0 %	10 000	10 000
Korkokulut	-277 612	-300 000	-300 000	0,0 %	-350 000	-350 000
Muut rahoituskulut	-7 822	-3 000	-3 000	0,0 %	-3 000	-3 000
VUOSIKATE	6 167 061	2 297 000	2 059 400	-10,3 %	3 840 900	3 192 800
Poistot ja arvonalentumiset	-4 042 734					
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 041 238	-2 306 200	-2 058 600	-10,7 %	-2 529 000	-2 723 700
Arvonalentumiset	-1 497					
TILIKAUDEN TULOS	2 124 327	-9 200	800	108,7 %	1 311 900	469 100
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 124 327	-9 200	800	108,7 %	1 311 900	469 100

Vuoden 2022 suunnitelma on laadittu niin, että talous saadaan pidettyä tasapainossa. Tämä edellyttää tarkkaa käyttötaloutta ja sitä, että asukasluvun kehitys olisi positiivinen. Tuloslaskelman yksityiskohtainen erittely on jäljempänä.

Vuosikate

Vuosikate osoittaa, minkä verran kunta pystyy omalla tulorahoituksella kattamaan pitkävaikutteisista tuotannon tekijöistä aiheutuneita kuluja eli poistoja ja investointeja. Tasapainoisen talouden yksi keskeinen tunnusmerkki on, että vuosikate riittää poistoihin, jotka puolestaan vastaavat korvausinvestointien määrää. Talousarviossa vuodelle 2022 vuosikate riittää kattamaan poistot.

Verotulojen ja valtionosuuksien kehittymisellä on keskeinen vaikutus kunnan rahoitus pohjaan ja niiden tarkastelu on myöhemmin erikseen.

Laskelma on suunnitelmavuosien 2022–2023 osalta tehty vuoden 2021 kustannustasossa inflaation vaikutusta huomioimatta. Henkilöstökulujen vuotuisiksi reaalikasvuksi on arvioitu 1 %. Suunnitelmavuosissa on huomioitu sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus ja siirtyminen hyvinvointialueiden vastuulle vuonna 2023.

Poistot

Talousarviossa ja -suunnitelmassa poistojen laskenta perustuu valtuuston 9.11.2020 (§ 38) hyväksymään poistosuunnitelmaan, joka on voimassa 1.1.2020 alkaen.

6.2. Rahoituslaskelma

	TP 2020	TA 2021	TA 2021 +muutos	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	6 167 061	2 297 000	2 149 810	2 059 400	3 845 900	3 197 800
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-190 653	-570 000	-570 000	-570 000	-570 000	-570 000
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 415 237	-5 226 000	-5 226 000	-5 740 000	-1 870 000	-890 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	97 500	380 000	380 000	600 000	150 000	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovotusvoitot	150 327	709 000	709 000	770 000	770 000	770 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 808 998	-2 410 000	-2 557 190	-2 880 600	2 325 900	2 507 800
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	25 000	25 000	25 000	13 800	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	2 000 000	2 000 000	3 000 000	1 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 225 000	-3 225 000	-3 225 000	-3 000 000	-3 500 000	-3 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Oman pääoman muutokset	-2 225 000	275 000	275 000	1 500 000	-1 000 000	-2 000 000
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	119 274					
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 896					
Saamisten muutos	-629 089					
Korottomien velkojen muutos	1 403 240					
Rahoituksen rahavirta	-1 309 473	300 000	300 000	1 513 800	-1 000 000	-2 000 000
Rahavarojen muutos						
Rahavarat 31.12.	6 281 015	1 921 913	1 774 723	407 923	1 733 823	2 241 623
Rahavarat 1.1.	2 781 490	4 031 913	4 031 913	1 774 723	407 923	1 733 823

Talousarviovuoden 2022 vuosikate on hieman vuoden 2021 talousarvion vuosikatetta matalampi. Vuoden 2020 tilinpäätöksen vuosikate on muita vuosia korkeampi ja siihen vaikutti muun muassa valtionosuuteen sisältyneet koronapandemiaan liittyvät lisärahoitukset. Toiminnan ja investointien rahavirta on positiivinen lukuun ottamatta vuosia 2021 ja 2022. Molempiin vuosiin vaikuttavat korkeat investointisuunnitelmat.

Talousarviovuoden 2022 investointitaso on suunniteltu aikaisempiin vuosiin ja suunnitelmavuosiin nähden korkeammaksi. Vuodelle 2021 suunniteltujen uudisrakentamisen investointien toteutuksen painotus siirtyy vuodelle 2022 ja tämä vaikuttaa vuoden 2022 investointisuunnitelman kokonaisuuteen. Muina suunnitelma-vuosina investointitaso on hieman matalampi, mikä on edellytys kunnan velkatason pysymiseksi kohtuullisena.

6.3. Verotulot

Taloussuunnitelma perustuu seuraavaan verotulokertymän arvioon:

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kunnallisvero	26 358 099	25 153 000	27 950 000	13 244 000	13 077 000
Tuloveroprosentti	21,50	21,50	21,50	9,11	9,11
Kiinteistövero	1 889 252	2 162 000	1 998 000	1 998 000	1 998 000
Yhteisövero	1 741 734	2 238 000	1 770 000	1 303 000	1 285 000
YHTEENSÄ	29 989 085	29 553 000	31 718 000	16 545 000	16 360 000

Verotulokertymän arvio pohjautuu valtiovarainministeriön syyskuussa 2021 julkaisemaan kuntatalousohjelman painelaskelmakehikon ja Suomen Kuntaliiton 28.9.2021 julkaisemaan verotuloennustekehikon mukaiseen ennusteeseen. Vuosien 2023 ja 2024 verotuloarviot on arvioitu syyskuussa 2021 arvioidun muutuvan veroprosentin ja verotuloennustekehikon ennusteen mukaisesti huomioiden varovaisuuden periaate. Panielaskelman pohjana olevat suunnitelmavuosien asukaslukuarviot pohjautuvat Tilastokeskuksen kunta-kohtaiseen väestöennusteeseen.

KUNNALLISVERON VEROPOHJA						
	2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**
VÄESTÖ ikäryhmittäin, 31.12.						
0 - 24 vuotiaat	2 017	1 979	1 921	1 862	1 799	1 738
Muutos %	-1,6	-1,9	-2,9	-3,1	-3,4	-3,4
25 - 64 vuotiaat	3 842	3 843	3 785	3 725	3 659	3 602
Muutos %	-0,6	0,0	-1,5	-1,6	-1,8	-1,5
+ 65 vuotiaat	1 969	2 031	2 063	2 100	2 141	2 178
Muutos %	1,2	3,1	1,6	1,8	2,0	1,7
Asukasluku vuoden lopussa	7 828	7 853	7 770	7 686	7 599	7 518
Muutos %	-0,4	0,3	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1

Lähde: Kuntaliiton 28.9.2021 julkaisema Kuntien verotulojen ennustekehikon kuntatiedosto

6.4. Valtionosuudet

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
– Peruspalvelujen valtionosuus	11 249 234	9 885 000	10 330 000	6 541 000	6 095 000
– Verotulotasaus	4 359 601	4 305 000	4 130 700		
– Veromenetysten kompensointi	3 970 880	3 959 000	4 441 300	1 423 000	1 466 000
– Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-843 794	-853 000	-901 700	-902 000	-902 000
Yhteensä	18 735 921	17 296 000	18 000 300	7 062 000	6 659 000

Lähteet:

Kuntaliitto, Ennakollinen kunnan valtionosuusrahoitus 2022, 8.10.2021.

Kuntaliitto, Kuntien valtionosuudet, toteuma 2019–2021 ja ennuste 2022–2025, 15.10.2021

Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelman painelaskelmakehikko 10/2021.

Valtionosuusjärjestelmä on laskennallinen ja siinä isoin painoarvo on ikärakenteella. Valtionosuusjärjestelmässä tasataan kuntien tulopohjaa verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella, joka sisältyy kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Tasaus perustuu kunnan laskennalliseen verotuloon, johon sisältyvät laskennallinen kunnallisvero ja kunnan osuus yhteisöveron tuotosta. Tasaus joko lisää tai vähentää kunnalle myönnettyä valtionosuutta sen mukaan, onko kunnan verotulo asukasta kohti keskimääräistä pienempi vai suurempi. Koska Lopella asukaskohtainen verotulo on selvästi keskimääräistä matalampi, kunta saa tasauksen kautta noin 4,1 miljoonaa euroa.

Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän ulkopuolella on opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoitus, joka sisältää mm. aamu- ja iltapäivätoiminnan, kansalaisopistotoiminnan, liikunta- ja nuorisotyön sekä ylläpitäjäjärjestelmän mukaisen toisen asteen koulutuksen eli Lopella lukion. Valtionosuusjärjestelmän yhteydessä käsitellään myös esi- ja perusopetuksen rahoitukseen liittyen keskitetysti laskettavat kotikuntakorvaukset niiden oppilaiden osalta, jotka suorittavat esi- tai perusopetusta muussa kunnassa kuin omassa kotikunnassaan.

Kunnille maksettavat veromenetysten kompensatiot erotetaan peruspalvelujen valtionosuudesta ja maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentilta. Veromenetysten kompensatio kirjataan kirjanpidossa kuitenkin valtionosuuksiin.

Peruspalvelujen valtionosuuden (VM) muutoksiin vuodesta 2021 vuoteen 2022 vaikuttavat valtion tasolla:

- Kustannusten muutokseen perustuva indeksikorotus lisää valtionosuuden määrää 188 miljoonaa euroa.
- Valtionosuuksien korotus 246 miljoonaa euroa.
- Kilpailukykysovimuksen leikkaukset pienentävät valtionosuutta 234 miljoonaa euroa.
- Edellä mainittujen muutosten lisäksi peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan huomioon kuntien tehtävien ja velvoitteiden muutoksia vuonna 2022.

Varsinaiset valtionosuuspäätökset tehdään joulukuun 2021 lopussa. Vuosien 2023–2024 osalta kunnan valtionosuuksiin vaikuttaa sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus, jonka myötä noin kaksi kolmannesta valtionosuuksista siirretään hyvinvointialueiden rahoittamiseen.

6.5. Lainakanta

Valtuusto vahvisti vuodelle 2021 kunnanhallituksen lainanottovaltuudeksi 3,5 miljoonaa euroa. Kunta on lyhentänyt pitkäaikaisia lainoja suunnitellusti kuluvana vuonna. Pitkäaikaista lainaa ei ole lisätty vuoden 2021 aikana. Kunnalla on käytössä edullista lyhytaikaista lainoitusta kuntatodistusohjelmaan perustuen.

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Lainakanta 31.12.	18 597 000	21 919 000	18 050 000	17 050 000	15 050 000
Lainamäärä euroa/asukas	2 368	2 872	2 330	2 216	1 968
Asukasluku	7 853	7 632	7 746	7 695	7 647

Vuoden 2020 tilinpäätöksessä kunnan lainakanta oli 2 368 euroa asukasta kohti. Kunta on valtakunnan keskiarvoa vähemmän velkaantunut.

Vuoden 2022 talousarviossa on varattu ulkoisiin korkomenoihin noin 300 000 euroa. Korkotaso on jo pitkään ollut alhaisella tasolla. Talousarviolaskennassa on varauduttu korkotason lievään nousuun. Lainan lyhennykset tulevat olemaan noin 3,0 miljoonaa euroa.

Rahoituslaskelman mukaan kunnan lainarahan tarve vuonna 2022 on noin 4 500 000 euroa.

6.6. Talousarvion käyttötalousosan yhteenveto vuodelle 2022

(sisäiset ja ulkoiset erät)

Toimielin	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	Osuus käyttö- menoista %
Keskusvaalilautakunta					
Tulot	0	0	10 000	0,0	
Menot	0	-30 900	-30 976	0,2	0 %
Netto	0	-30 900	-20 976		
Tarkastuslautakunta					
Tulot	0	0	0	0,0	
Menot	-33 374	-26 100	-28 859	10,6	0 %
Netto	-33 374	-26 100	-28 859		
Kunnanhallitus					
Tulot	707 411	1 261 900	1 260 900	-0,1	
Menot	-3 259 554	-3 022 300	-3 613 672	19,6	6 %
Netto	-2 552 143	-1 760 400	-2 352 772		
Vapaa-aikalautakunta *)					
Tulot	48 921	67 900	64 300	-5,3	
Menot	-472 127	-513 500	-637 135	24,1	1 %
Netto	-423 206	-445 600	-572 835		
Ympäristö- ja rakennuslautakunta					
Tulot	137 528	134 000	149 000	11,2	
Menot	-303 414	-375 600	-487 496	29,8	1 %
Netto	-165 886	-241 600	-338 496		
Perusturvalautakunta / Terveydenhuolto					
Tulot	0	0	0	0,0	
Menot	-15 752 567	-16 063 300	-16 710 600	4,0	29 %
Netto	-15 752 567	-16 063 300	-16 710 600		
Perusturvalautakunta / Sosiaalitoimi					
Tulot	2 335 869	2 140 700	2 083 800	-2,7	
Menot	-11 477 622	-12 000 200	-13 060 714	8,8	23 %
Netto	-9 141 753	-9 859 500	-10 976 914		
Sivistyslautakunta					
Tulot	937 266	897 800	842 000	-6,2	
Menot	-14 079 566	-15 290 900	-15 506 112	1,4	27 %
Netto	-13 142 300	-14 393 100	-14 664 112		
Tekninen lautakunta					
Tulot	4 896 949	5 102 490	4 909 200	-3,8	
Menot	-5 985 674	-6 550 990	-6 619 536	1,0	12 %
Netto	-1 088 725	-1 448 500	-1 710 336		
Käyttötalous yhteensä					
Tulot	9 063 944	9 604 790	9 319 200	-3,0	
Menot	-51 363 897	-53 873 790	-56 695 100	5,2	100 %
Netto	-42 299 954	-44 269 000	-47 375 900		

*) Jaoston tp 2020 ja ta 2021 luvut siirretty kunnanhallituksen alta vertailtavuuden vuoksi.

Käyttötalousmenoista hieman yli puolet eli 52 % kohdistuu perusturvalautakunnan toimialueelle terveydenhuollon ja sosiaalitoimen palveluiden järjestämiseen. Sote-uudistuksen toteutuessa suunnitellulla tavalla, nämä menot poistuvat kunnan toimintakatteesta.

7. KÄYTTÖTALOUS TEHTÄVÄALUEITTAIN

TOIMIELIN: KESKUSVAALILAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: VAALIT

Perustehtävä

Valtiollisten ja kunnallisten vaalien sekä kansanäänestyksen järjestelytehtävät.
--

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Aluevaalit toteutetaan lakien ja asetusten mukaisesti, oikea-aikaisesti ja asiallisesti vallitseva koronatilanne huomioiden	Virheetön, laillinen vaalitulos	Henkilöstöpäällikkö
	Kuntalaisten osallistaminen, aktiivinen ja monipuolinen aluevaalitiedottaminen	Äänestysprosentti on vähintään edellisten kuntavaalien tasolla	Henkilöstöpäällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

VAALIT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	0	0	10 000	100,0	10 000	10 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	0	-30 900	-30 976	0,2	-31 300	-31 300
Toimintakate	0	-30 900	-20 976	100,0	-21 300	-21 300

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Lopen kunnan äänestysprosentti		kuntavaalien äänestysprosentti 57,7	äänestysprosentti vähintään kuntavaalien tasolla		

Toiminnalliset muutokset

Aluevaalit toimitetaan 23.1.2022. Vaalien toimittamisessa huomioidaan mahdollisen koronatilanteen vaatimukset.

Vaalien ennakkoäänestys toteutetaan 12.–18.1.2022. Ennakkoäänestys toteutetaan kunnantalossa sijaitsevan ennakkoäänestyspaikan lisäksi myös liikkuvaa äänestyspaikkaa eli kirjastoautoa ja sen kulkureittejä hyödyntäen. Vaalipäivänä äänestys tapahtuu neljällä äänestysalueella: Kirkonkylässä, Läyliäisissä, Topenolla ja Launosissa.

Vuonna 2023 toimitetaan eduskuntavaalit.

Vuonna 2024 toimitetaan presidentinvaali ja europarlamenttivaalit.

TOIMIELIN: TARKASTUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: TARKASTUSTOIMI

Perustehtävä

Kuntalain 14. luvussa on määritelty tarkastustoimen tehtävät, joita lautakunta ja tilintarkastaja toteuttavat. Kuntalain (§ 121) mukaan tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on lisäksi kuntalain (§ 121) mukaisesti:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kunta-konsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan talous-suunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Määrärahat ja tuloarviot

TARKASTUSTOIMI	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	0	0	0	0,0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-33 374	-26 100	-28 859	10,6	-28 900	-28 900
Toimintakate	-33 374	-26 100	-28 859	10,6	-28 900	-28 900

TOIMIELIN:

KUNNANHALLITUS

TALOUSARVIO 2022

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Kunnan elinvoimaisuuden takaaminen saamalla väestökehitys toteutumaan ennusteita merkittävästi positiivisempaan Kuntamarkkinoinnin tehostaminen ja kehittäminen Toimiva yhteistyö kyläyhdistysten kanssa	• Positiivinen väestökehitys • Aiempaa monipuolisemmat markkinointikeinot, kasvanut ansaittu media (digitaalinen media), sosiaalisen median tavoitettavuus ja verkkosivujen uniikkien kävijöiden määrä • Kyläkäräjät kerran vuodessa	Kunnanjohtaja
	Kunnan tarjoamat palvelut ja talous ovat tasapainossa	• Kuntalaiskyselyn yleisarvosana vähintään hyvällä tasolla • Kunta saavuttaa vuodelta 2022 vähintään tasapainoisen tilinpäätöksen	Talous- ja hallintojohtaja
	Valokuituyhteyksiä rakentuu kunnan alueelle Kunnan toimiva yhteistyö mm. osuuskuntien kanssa	• Toteutuneet valokuituhankkeet	Kunnanjohtaja
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Kunta tarjoaa asukkailleen vireän ja virkistävän asuinympäristön Kunnan yleisilmeen virkistäminen, mm. yleinen siisteys, leikkipuistot, kuntoilupisteet kunnossa	• Kunnan fyysisesti tai verkossa järjestämien tapahtumien yhteismäärä vähintään vuoden 2019 tasolla • Kuntalaiskyselyn tulokset asuinympäristön viihtyisyydestä vähintään hyvällä tasolla	Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö Tekninen johtaja
3. Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä	Toimiva yhteistyö loppilaisten yrittäjien kanssa	• Yrittäjäkyselyn tulokset vähintään edellisen kyselyn tulosten tasolla	Kunnanjohtaja
	Monipuolistuva elinkeinorakenne	• Silmänkannon ja muiden yritysalueiden markkinointia toteutetaan tuloksellisesti	Kunnanjohtaja

Suoritetun yritysvaikutusten arvioinnin perusteella seuraavilla sitovilla tavoitteilla on yritysvaikutuksia:

Sitova tavoite 2022	Yritysvaikutukset	Asteikko -3....3
Kunnan elinvoimaisuuden takaaminen saamalla väestökehitys toteutumaan ennusteita merkittävästi positiivisempänä. Toimiva yhteistyö kyläyhdistysten kanssa	Väestön väheneminen on saatava pysähtymään, sillä negatiivinen väestökehitys heikentää kunnan elinvoimaa ja voi vaikeuttaa yritysten toimintaedellytyksiä esimerkiksi työvoiman saatavuuden ja palveluiden käyttämisen näkökulmista.	+ 2
Kunnan tarjoamat palvelut ja talous ovat tasapainossa	Tasapaino tukee osaltaan elinkeinoelämää ja kunnan yritysmyönteistä imagoa.	+ 2
Valokuituyhteyksiä rakentuu kunnan alueelle. Kunnan toimiva yhteistyö mm. osuuskuntien kanssa.	Laajat valokuituyhteydet ovat tulevaisuudessa yhä tärkeämmässä roolissa kunnan kehittämisessä entistäkin yrittäjä- ja työntekijäystävällisempään suuntaan. Etätöiden tekemisessä valokuituyhteys voi olla välttämättömyys.	+ 3
Kunta tarjoaa asukkailleen vireän ja virkistävän asuinympäristön.	Viihtyisä asuinympäristö on vetovoimatekijä, joka osaltaan vaikuttaa yritysten toimintaedellytyksiin mm. työvoiman saatavuuden osalta.	+ 1
Toimiva yhteistyö loppilaisten yrittäjien kanssa.	On tärkeää, että yhteydenpito kunnan ja kunnassa toimivien yritysten välillä on aktiivista ja sujuvaa. Yrittäjien on koettava, että kunta haluaa toiminnallaan edesauttaa yritysten pärjäämistä.	+ 2
Monipuolistuva elinkeinorakenne.	Uudet yritykset ovat tärkeitä työllistämisen ja sitä kautta uusien kuntalaisten saamisen kannalta.	+ 2

Yritysvaikutusten toteutumisesta raportoidaan neljännesvuosiraportoinnin yhteydessä.

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS

TEHTÄVÄALUE: KESKUSHALLINTO

Perustehtävä

Huolehtia osaltaan kunnan kehittämisestä, edunvalvonnasta ja johtamisjärjestelmän toimivuudesta sekä kunnan resursseista, joita tarvitaan kunnan kehittämisessä, viranomaistoimintojen hoidossa ja kunnan palvelutuotannossa.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Tarpeisiin mitoitettu julkinen liikenne	Tarkoituksenmukainen julkisen liikenteen tarjonta	Talous- ja hallintojohtaja
	Kunnan yleisilmeen siistiminen ja viihtyisyyden sekä turvallisuuden lisääminen	Kuntalaiskyselyn tulokset viihtyisyydestä hyvällä tasolla	Tekninen johtaja, Kunnanjohtaja
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Kesätorikäytännön kehittäminen mm. ohjelmatarjontaa monipuolistamalla ja panostamalla esiintyjiin aiempaa enemmän	Ohjelmatarjonnan laajuus määrällisesti koronaa edeltävän ajan tasolle Kesätorin asiakaspalautekyselyn tulokset hyvällä tasolla	Kunnanjohtaja, Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö
3. Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä	Työpaikkaomavaraisuuden paraneminen	Silmänkannosta myydään 1–3 tonttia vuonna 2022	Kunnanjohtaja
	Lupaprosessin sujuvoittaminen	Yrittäjäkyselyn tulokset hyvällä tasolla	Kunnanjohtaja, Tekninen johtaja, Ympäristöpäällikkö, Rakennustarkastaja

Määrärahat ja tuloarviot

YLEISHALLINTO JA TALOUS	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	277 186	335 500	339 500	1,2	339 500	339 500
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-2 252 567	-2 093 700	-2 507 900	19,8	-2 464 900	-2 422 000
Toimintakate	-1 975 381	-1 758 200	-2 168 400	23,3	-2 125 400	-2 082 500

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	9	9	9	9

Perustetut virat/toimet (9):

Kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja, ICT-erityisasiantuntija, ICT-suunnittelija, ICT-tukihenkilö, taloussuunnittelija, hallintosihteeri, asianhallintasihteeri, viestintäsuunnittelija (keskushallinto 70 %, vapaa-aikatoimi 30 %).

Toiminnalliset muutokset

Joukkoliikenteen tarjonnassa seurataan palvelutarpeita ja kehitetään tarjontaa mahdollisuuksien mukaan. Servitetaan Riihimäen seudun yhteistyömahdollisuuksien laajentamista.

Kesätoritoimintaa pystyttiin toteuttamaan vuonna 2021 koronapandemiasta huolimatta. Pandemia kuitenkin vaikutti toiminnan toteuttamiseen. Vuoden 2022 osalta on tavoitteena kehittää kesätoritoimintaa mm. ohjelmatarjontaa monipuolistamalla ja panostamalla esiintyjiin aikaisempia vuosia enemmän.

Palkataan määräaikainen hallinnon ja viestinnän kesätyöntekijä, jonka tehtäviin kuuluvat aiemmat torikoordinaattorin tehtävät. Osa työtehtävistä voidaan tehdä kevään aikana. Henkilön palkkaraha on varattu torikokonaisuuteen.

Silmänsäntö markkinointia jatketaan vuonna 2021 toteutetun mallin mukaisesti myös vuonna 2022. Markkinointikampanjoita toteutetaan eri tapahtumissa ja medioissa.

Yrittäjäkysely toteutetaan vuoden 2022 aikana.

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS

TEHTÄVÄALUE: HENKILÖSTÖHALLINTO

Perustehtävä

Lopen kunnan keskitettyyn henkilöstöhallintoon ja henkilöstöpolitiikan kehittämiseen sisältyvät keskitetty henkilöstökoulutus, esimiestyön tukeminen, yhteistoiminta, työsuojelu, työterveyshuollon ja työkykyasioiden koordinointi, työhyvinvointitoiminta sekä palkkavaraukset.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Parempaa arkea	Palkka- ja henkilöstöhallinnon prosessien sujuvuus ja virheettömyys palveluntuottajan vaihtuessa	Työsopimusten ja palkanmaksun oikeellisuus ja ajantasaisuus	Henkilöstöpäällikkö, Esimiehet
	Esimiesten työkykyjohtamisen vahvistaminen sekä korvaavan työn mallin kuvaaminen ja käyttöönotto yhteistyössä työterveyshuollon kanssa	Sairauspoissaolojen määrä edelliseen vuoteen verrattuna Työhyvinvointikyselyn tulokset	Henkilöstöpäällikkö, Esimiehet

Määrärahat ja tuloarviot

HENKILÖSTÖHALLINTO	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	98 916	21 400	16 400	-23,4	16 400	16 400
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-460 536	-373 700	-464 936	24,4	-415 000	-415 000
Toimintakate	-361 620	-352 300	-448 536	27,3	-398 600	-398 600

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	1	1	1	1

Perustetut virat/toimet (1): Henkilöstöpäällikkö

Toiminnalliset muutokset

Palkka- ja taloushallinnon palvelujen tuottaminen siirtyy Sarastia Oy:ltä Kuntien Hetapalvelut Oy:lle 1.1.2022 alkaen.

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS

TEHTÄVÄALUE: TYÖLLISYYSPALVELUT

Perustehtävä

Lopen kunnan työllistämistä edistävä toiminta järjestää ja tuottaa sekä koordinoi työllistämisen edistämiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn tähtäävää toimintaa kunnan alueella. Erilaisia työllistämisen palveluja ja työtoimintaa pyritään järjestämään asiakkaan tarpeet kartoittaen. Näitä palveluja ovat muun muassa yritysysteistyö, työkokeilu ja palkkatuetty työ.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Työttömyysaste pysyy matalana ja vaikeasti työllistettävät saadaan työmarkkinoille tai työllisyystoimenpiteiden piiriin	Työmarkkinatuen kuntaosuus euroina ei nouse ja henkilö-määrä listoilla ei kasva (vrt. edellinen vuosi)	Työllisyys-koordinaattori
	Työllistämistoimenpiteiden vaikuttavuus kasvaa	Palkkatuella työllistetyt työllistyvät avoimille työmarkkinoille	Työllisyys-koordinaattori
3. Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä	Hyvä yhteistyö yrittäjien kanssa	Yhteistyötilaisuuksien ja yhteydenottojen määrä yrittäjien kanssa	Työllisyys-koordinaattori
	Yrittäjien auttaminen hakemusten täyttämässä (työkokeilu, palkkatuki, yritystuki, rekrytointikoulutus)	Myönnettyjen yritystukien määrä	
	Nuoret yrittäjät -koulutustoimintaa jatketaan (rahoitusta yrittäjiltä ja työllisyydenhoidosta)	Yhteistyö, yrittäjät, koulut, kunta, 4H-yhdistys	Työllisyys-koordinaattori
	Kunnan yksiköiden kanssa aktiivista työllistämistä (palkkatuki, oppisopimus)	Palkkatuella palkattujen määrä sama kuin vuonna 2021	Työllisyys-koordinaattori

Määrärahat ja tuloarviot

TYÖLLISYYSPALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	116 658	165 000	165 000	0,0	165 000	165 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-393 764	-412 800	-482 778	17,0	-482 800	-482 800
Toimintakate	-277 106	-247 800	-317 778	28,2	-317 800	-317 800

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	1	1	1	1

Perustetut virat/toimet (1): Työllisyyskoordinaattori (siirto perusturvan alaisuudesta)

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Nuorten työpajatoiminta	702	1 500	1 000	1 000	1 000
Palkkatuella työllistettyjen määrä	20	20	20	20	20

Toiminnalliset muutokset

Työllistämistä edistävä toiminta siirtyy perusturvalautakunnan alaisuudesta kunnanhallituksen alaisuuteen (pl. hyvinvointialueelle vuodesta 2023 siirtyvä kuntouttava työtoiminta).

TOIMIELIN: KUNNANHALLITUS

TEHTÄVÄALUE: MAANKÄYTTÖ

Perustehtävä

Huolehtia kunnan alueen suunnitelmallisesta maankäytöstä yleiskaavoituksen ja asemakaavoituksen avulla siten, että kunnan alueen asumisen, yrittämisen, erilaisten palvelutoimintojen ja vapaa-ajan toiminta- ja sijoittumisedellytykset pystytään turvaamaan arvostaen ja huomioiden kunnan luonto- ja kulttuurimaisemalliset arvot.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Kunnan kaavoitus on ajan tasalla ja vastaa asumisen tarpeisiin	Ajantasaiset kaavat Kunta myy vähintään 15 omakotitalotonttia	Maankäyttö-päällikkö
	Yleisten alueiden lohkomisten ajantasaistaminen	Prosessia jatketaan Läyliäisten asemakaava-alueella	Maankäyttö-päällikkö
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Puisto- ja kaava-alueilla toteutetaan hakkuita tarpeen ja tilanteen mukaan	Toteutetut puisto- ja kaava-alueiden hakkuut	Kunnanjohtaja, Maankäyttö-päällikkö
	Kunta huolehtii metsä-omaisuudestaan kunnan metsäsuunnitelman pohjalta	Hakkuutuotto (brutto) vähintään 180 000 €	Kunnanjohtaja, Maankäyttö-päällikkö
	Hakkuut toteutetaan metsälakiin, metsäsuunnitelmaan ja PEFC-sertifioinnin vaatimuksiin perustuen	Hakkuut toteutettu metsälain, metsäsuunnitelman ja PEFC-sertifioinnin vaatimusten mukaisesti	
	Metsäsuunnitelma (2013-2022) päivitetään	Päivitetty vuoden 2022 loppuun mennessä	Kunnanjohtaja, Maankäyttö-päällikkö
3. Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä	Kunnan kaavoitus on ajan tasalla ja vastaa yrittämisen tarpeisiin	Ajantasaiset kaavat Kunta myy vähintään 2 yritystonttia Yritystonttitarjonnan monipuolistaminen myös Läyliäinen–Maakylä-alueelle	Maankäyttö-päällikkö, Kunnanjohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

MAANKÄYTTÖ	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	214 651	740 000	740 000	0,0	300 000	300 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-152 687	-142 100	-158 058	11,2	-158 700	-159 300
Toimintakate	61 964	597 900	581 942	-2,7	141 300	140 700

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	1	1	1	1

Perustetut virat/toimet (1): Maankäyttöpäällikkö.

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Myydyt omakotitalotontit	15	15	15	15	15
Myydyt yritystontit	0	2	2	2	2

Toiminnalliset muutokset

Vuonna 2022 jatketaan vuonna 2019 aloitettua omakotitalotonttien myyntikampanjaa siten, että vuonna 2021 myynnissä olevat omakotitalotontit maksavat 1 000 euroa kappale niiden aiemmasta hinnasta riippumatta. Hintatarjous ei koske rivitalo- eikä yritystontteja.

Metsänmyyntiä toteutetaan hyväksytyn metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.

TOIMIELIN: VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: LIIKUNTAPALVELUT

Perustehtävä

Edellytysten luominen kuntalaisten liikunnalle. Kehittää toimivia yhteistyöverkkoja sekä terveyttä edistävää liikuntaa huomioon ottaen kaikki ikäryhmät ja myös erityisryhmien liikunta. Tehtäväalue sisältää määrärahat liikuntatoiminnalle, liikuntasalitoiminnalle sekä ulkoilureitistöjen ylläpitoon.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Liikuntatoimi mahdollistaa omaehtoisen liikunnan, joko järjestämällä itse toimintaa tai tarjoamalla puitteet	Liikuntasalien käyttöaste: tunnit, käyttäjäryhmät / viikko ja osallistujamäärät / vuosi Tekonurmikentän ja yleisurheilukentän käyttöaste: tunnit, käyttäjäryhmät / viikko ja osallistujamäärät / vuosi Kuntosalikorttien määrä / vuosi Liikuntatoimen omat ryhmät: ryhmien määrä ja kokoontumiskerrat / keskiarvo kävijöistä / vuosi	Liikunta-suunnittelija
	Liikuntatoimi ylläpitää ulkoilureitistöjä vähintään nykyisellä tasolla	Huoltosopimukset ja huolto-ohjelmat pidetään päivitettyinä Luontokohteiden kävijämäärä / vuosi	Liikunnan-ohjaaja
	Lisätään reitistöjen tunnettuutta markkinoimalla	Markkinointitoimenpiteet: tiedotteet ja tapahtumiin osallistuminen	Liikunnan-ohjaaja
	Liikuntatoimi kerää kuntalaisten palautteita ja kehittää toimintaa niiden perusteella	Asiakaspalautekysely tehdään kerran vuodessa Tapahtumakohtainen palaute	Liikunta-suunnittelija

Määrärahat ja tuloarviot

LIIKUNTAPALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	32 220	42 300	38 300	-9,5	42 300	42 300
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintakulut	-193 663	-209 100	-222 537	6,4	-218 300	-219 200
Toimintakate	-161 443	-166 800	-184 237	10,5	-176 000	-176 900

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	2	2	2	2

Perustetut virat/toimet (2): Liikuntasuunnittelija, liikunnanohjaaja.

Mittarit ja tunnusluvut

Iltakäyttöaste	Varatut iltatunnit / viikko				
Liikuntatilojen ja -paikkojen iltakäyttöaste	Käyttötunnit 100 % arki-ilta + vkl	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Elmolan liikuntasali	28 h + 27 h / vko**	24 h + 16 h / vko**	24 h + 16 h / vko**	24 h + 16 h / vko**	24 h + 16 h / vko**
Uusi liikuntahalli					
Loppisali	22,5 h / vko*	12 h / vko*	15 h / vko	15 h / vko	15 h / vko
Launosten liikuntasali	26,5 h + 25 h / vko	17,5 h + 6 h / vko	20 h + 6 h / vko	20 h + 6 h / vko	20 h + 6 h / vko
Läyliäisten liikuntasali	26,5 h + 25 h / vko	18 h + 4 h / vko	20 h + 5 h / vko	20 h + 5 h / vko	20 h + 5 h / vko
Yleisurheilukenttä	25 h + 24 h / vko	4,5 h + 0 h / vko	10 h + 5 h / vko	10 h + 5 h / vko	10 h + 5 h / vko
Tekonurmi	25 h + 24 h / vko	6 h + 1,5 h / vko	10 h + 5 h / vko	10 h + 5 h / vko	10 h + 5 h / vko

*Loppisaliin ei oteta vakiovuoroja pe–su, varattu tapahtumiin.

** Elmola on lauantaisin pääsääntöisesti varattu tapahtumiin.

Kävijämäärät	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Elmolan liikuntasalin käyttäjät	14 696	21 000	21 000	21 000	15 000
Uusi liikuntahalli					20 000
Launosten liikuntasalin käyttäjät	1 313	7 000	7 000	7 000	7 000
Läyliäisten liikuntasalin käyttäjät	1 830	7 000	7 000	7 000	7 000
Loppisalin käyttäjät	2 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Kuntosalikortit	230	450	450	450	450
Kuntoliikuntaryhmät	11	10	10	10	10
Nuorten liikuntaryhmät	2	2	2	2	2

Toiminnalliset muutokset

Liikuntasalien ja ulkoilualueiden käyttöasteen mittaamiseen/arvioimiseen kehitetään mahdollisia uusia arviointimenetelmiä.

Kesälomakaudeksi 2022 liikuntatoimelle palkataan kesätyöntekijä/harjoittelija aktivoimaan Lopen urheilupaikkojen mm. urheilukentän käyttöä.

Vapaa-aikalautakunta esittää, että tekninen toimi huomioisi uuden liikuntahallin valmistumisen yhteydessä Elmolan ja uuden liikuntahallin henkilöstöresurssit, jotka liittyvät mm. valvontaan, siivoukseen ja käyttövuorojen seurantaan.

TOIMIELIN:

VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

TALOUSARVIO 2022

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Kuntaan perustetaan liikkumisen edistämistä kehittävä poikkihallinnollinen työryhmä Kunnassa kokoonnutaan vähintään kaksi kertaa vuodessa liikuntaseurojen ja -yhdistysten kanssa pohtimaan kuntalaisten liikkumisen edistämistä	Liikunnanohjaaja, Liikuntasuunnittelija, Kulttuuri- ja vapaa-aikapääällikkö
	Uusi Loppi 2023 Kuntaan perustetaan poliittinen työryhmä suunnittelemaan vapaa-aikalautakunnan organisoitumista ja tavoitteita soten jälkeen	Esitys mahdollisen uuden organisaation toiminnasta vuodesta 2023 alkaen	Kulttuuri- ja vapaa-aikapääällikkö
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Kunta tarjoaa asukkaalleen vireän ja virkistävän asuin ympäristön	Kunnan fyysisesti tai verkossa järjestämien tapahtumien yhteismäärä	Kulttuuri- ja vapaa-aikapääällikkö

Suoritetun yritysvaikutusten arvioinnin perusteella seuraavilla sitovilla tavoitteilla on yritysvaikutuksia:

Sitova tavoite 2022	Yritysvaikutukset	Asteikko -3...3
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoimenpiteet vaikuttavat yritysten työntekijöiden hyvinvointiin ja työkyvyn ylläpitoon.	+ 3
Uusi Loppi 2023 Kuntaan perustetaan poliittinen työryhmä suunnittelemaan vapaa-aikalautakunnan organisoitumista ja tavoitteita soten jälkeen	Työryhmän lopputuloksen yritysvaikutukset näkyvät vuoden 2023 alusta.	+ 2
Kunta tarjoaa asukkaalleen vireän ja virkistävän asuin ympäristön	Viihtyisä asuin ympäristö on vetovoimatekijä, joka osaltaan vaikuttaa yritysten toimintaedellytyksiin mm. työvoiman saatavuuden osalta.	+ 2

Yritysvaikutusten toteutumisesta raportoidaan vuosiraportoinnin yhteydessä.

TOIMIELIN: VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: KULTTUURIPALVELUT

Perustehtävä

Laissa kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä. Kunnan kulttuuripalvelut luo puitteet kunnassa tapahtuvalle kulttuuritoiminnalle yhdessä eri toimijatahojen kanssa, ensisijaisesti paikallisten yhdistysten ja yksittäisten taiteilijoiden kanssa.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Parempi arki, kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen	Toimiva yhteistyö kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa	Asiakaspalaute tapahtumista erilaisin kyselyin esim. Happy or Not -laitteen avulla Tapahtumien määrä: niihin osallistuneet / käytetyt eurot / vuosi Vastikkeelliset avustukset: hakijoiden määrä / eurot / tehdyt toimenpiteet	Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö
	Lasten ja nuorten kulttuuriin panostaminen	Paikallisten, seudullisten ja maakunnallisten yhteistyömahdollisuuksien hyödyntäminen / Unicef lapsiystävällinen kunta -malli	Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö, Nuoriso-ohjaaja

Määrärahat ja tuloarviot

KULTTUURIPALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	10 319	13 100	13 500	-3,1	13 500	13 500
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0			0
Toimintakulut	-118 348	-125 900	-153 328	21,8	-153 900	-154 600
Toimintakate	-108 029	-112 800	-139 828	24,0	-140 400	-141 100

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	1	1	1	1

Perustetut virat/toimet: Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö.

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toteutetut aikuisille suunnatut konsertit/kulttuuritapahtumat	24	60	68	65	65
Toteutetut lapsille suunnatut konsertit/kulttuuritapahtumat	5	10	13	12	12
Vastikkeellisten avustusten hakijat	12	15	17	15	17

TOIMIELIN: VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: NUORISOTOIMI

Perustehtävä

Nuorten tasa-arvoisten mahdollisuuksien kehittäminen sekä nuorten kasvun ja osallisuuden tukeminen. Nuorten syrjäytymiskehityksen ehkäisy varhaisella puuttumisella sekä korjaavalla toiminnalla. Tehtäväalue sisältää määrärahat kunnan nuorisotyöhön ja kerhotoimintaan.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Monipuolinen koulu yhteistyö	Koulupäivystys yläkoululla ja alakouluilla h/viikko Ohjattu/osallistava toiminta, määrä/tarkoitus	Nuoriso-ohjaaja
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Osallistavat vapaa-ajan toiminnot	Nuorisotilatoiminta; kävijämäärä Retket, kerhot, tapahtumat; osallistujamäärät Bänditilatoiminta; ryhmät / käyttäjämäärät Nuorisovaltuusto; kokouskerrat/aloitteet Asiakaspalaute	Nuoriso-ohjaaja
	Yhteistyö eri hallintokuntien, seutukunnan, oppilaitosten ja seurakunnan kanssa	Tapaamiset ja yhteiset tapahtumat / vuosi	Nuoriso-ohjaaja

Määrärahat ja tuloarviot

NUORISOTOIMI	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	6 382	12 500	12 500	0,0	12 500	12 500
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintakulut	-160 115	-178 500	-261 270	46,4	-262 600	-263 900
Toimintakate	-153 733	-166 000	-248 770	49,9	-250 100	-251 400

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	3	3	3	3

Perustetut virat/toimet (3): Nuoriso-ohjaaja (2), vapaa-aikaohjaaja.

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020 *)	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Nuorisotilojen käyttäjät yhteensä	4 704	5 000	6 500	6 500	6 500
Kuntalan nuorisotilan käyttäjät	3 492	3 500	4 500	4 500	4 500
Launosten nuorisotilan käyttäjät	770	800	1 000	1 000	1 000
Läyliäisten nuorisotilan käyttäjät	442	700	1 000	1 000	1 000

*) Vuoden 2020 osalta todetaan, että nuorisotoimi siirtyi verkkoon koronan takia ja tilat olivat avoinna vain 22 viikkoa.

TOIMIELIN: YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA
TALOUSARVIO 2022
Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Parempaa arkea	Toteutetaan kiinteistö-kartoitus (kartoitetaan luvan-varaisten rakennusten ja rakennelmien määrä sekä kiinteistöveron määräytymis-perusteiden oikeellisuus) kunnan kiinteistövero-perusteiden tarkistamiseksi	Kunnan kiinteistöverotuksen perusteena olevien tietojen täsmentyminen Kiinteistöverojen määrä	Rakennustarkastaja
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Kunta tukee vesienhoitoa ja osallistuu vesienhoitotahojen toimintaan Vesistöjen tila kehittyy myönteiseen suuntaan	Loppijärven lisätutkimukset jatkuvat Loppijärven tutkimusten valmistuneet raportit on käsitelty ympäristö- ja rakennuslautakunnassa ja toimenpiteistä on tehty suunnitelma	Ympäristöpäällikkö
	Rakennetun ympäristön tila siistiytyy	Vuosittaisia siisteys-kierroksia on jatkettu ja havaituista puutteista annettu siivous-/korjauskehotukset	Ympäristöpäällikkö, Rakennustarkastaja

Suoritetun yritysvaikutusten arvioinnin perusteella seuraavilla sitovilla tavoitteilla on yritysvaikutuksia:

Sitova tavoite 2022	Yritysvaikutukset	Asteikko -3....3
Rakennetun ympäristön tila siistiytyy	Siivous-/korjauskehotusten myötä yleinen maisemakuva siistiytyy ja houkuttelee mahdollisia uusia yrittäjiä ja asukkaita	+ 2

Yritysvaikutusten toteutumisesta raportoidaan neljännesvuosikatsausten yhteydessä.

TOIMIELIN: YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: RAKENNUSVALVONTA

Perustehtävä

Rakentamisen ohjaaminen siten, että saavutetaan mahdollisimman onnistunut rakennushanke käyttäjän ja ympäristön kannalta katsoen ja siten, että rakentaminen tapahtuu lainsäädännön, rakentamismääräysten, kaavoituksen ja tasapuolisen kohtelun vaatimusten mukaisesti.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Kiinteistöverotietojen käsittely- ja laadunvarmistustyötä jatketaan palveluntarjoajan kanssa Suoritetaan rekisteripäivitys ja DVV-siirto kerätyistä tiedoista	Rekisteripäivityksestä ja DVV-siirrosta saatava data-aineisto Tavoitteena saada mahdollisimman paljon neliöitä kiinteistöveron alaiseksi kokonaisalaksi	Rakennustarkastaja
	Rakennuslupien käsittelyaikojen nopeuttaminen ja asiakaspalvelun parantaminen	Rakennusluville käsittelyajaksi yksi (1) kuukausi päätöskelpoisesta hakemuksesta Rakennusjärjestyksen päivittämistyötä jatketaan	Rakennustarkastaja

Määrärahat ja tuloarviot

RAKENNUSVALVONTA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	98 735	99 000	114 000	15,2	114 000	114 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-184 504	-236 300	-275 569	16,6	-277 300	-279 000
Toimintakate	-85 769	-137 300	-161 569	17,7	-163 300	-165 000

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	3	3	3	3
Määräaikaiset	1	1	1	1

Perustetut virat/toimet (3): tarkastusinsinööri (50 %), rakennustarkastaja 100 %, palvelusihteeri (100 %).

Määräaikainen (1): va. rakennustarkastaja / rakennetun ympäristön tarkastaja (= kiinteistötarkastaja).

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Rakennusluvut	68	130	110	110	110
Lisätoimenpide (aiemmin oma lupa)	13	15	15	15	15
• omakotitalot	7	12	15	15	15
- asemakaava-alueet	6	8	10	10	10
- muut alueet	1	4	5	5	5
• loma-asunnot	3	16	16	16	16
- ranta-asemakaava-alueet	1	6	6	6	6
- muut alueet	2	10	10	10	10
Toimenpideluvat	36	35	40	40	40
Toimenpideilmoitukset	17	40	40	40	40
Poikkeamispäätökset	11	15	15	15	15
Suunnittelutarveratkaisut	1	2	2	2	2
Muut luvat ja päätökset, (jatkoajat, työnjohtajat ym.)	123	80	140	140	140

TOIMIELIN: YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: YMPÄRISTÖNSUOJELU

Perustehtävä

Hoitaa ne tehtävät, jotka laissa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (6 §) on asetettu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäväksi.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Ohjeistuksen ja verkkosivujen päivittäminen	Ympäristönsuojelun lupamenettelyihin ja jätehuoltoon liittyvien ohjeiden päivittäminen ja päivitettyt verkkosivut ympäristönsuojelulla	Ympäristöpäällikkö
	Otetaan käyttöön ympäristövalvonnan sähköinen lupajärjestelmä	Sähköinen lupajärjestelmä toimii ohjelmatoimittajan tarkoittamalla tavalla	Ympäristöpäällikkö
	Ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen	Ajantasaiset ympäristönsuojelumääräykset	Ympäristöpäällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

YMPÄRISTÖNSUOJELU	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	38 793	35 000	35 000	0,0	35 000	35 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-118 910	-139 300	-211 928	52,1	-213 000	-214 100
Toimintakate	-80 117	-104 300	-176 928	69,6	-178 000	-179 100

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	3	3	3	3

Perustetut virat/toimet (3): ympäristöpäällikkö (100 %), ympäristösuunnittelija (100 %), palvelusihteeri (60 %).

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	38 710	35 000	35 000	35 000	35 000

Toiminnalliset muutokset

Määräaikainen ympäristösuunnittelijan toimi, jonka työpanoksesta pyritään myymään Hausjärven kunnalle 30–50 %. Ympäristösuunnittelijan palkkaamista esitetään tammikuusta 2022 alkaen.

TOIMIELIN:

PERUSTURVALAUTAKUNTA

TALOUSARVIO 2022

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Turvataan palveluiden saatavuus sekä riittävien lähipalveluiden säilyminen Lopella	- Palveluiden käyttöaste - Suoritemäärät - Julkisten Lähilääkäri-palveluiden saatavuus	Kunnanjohtaja, Perusturvajohtaja
	Palvelut tuotetaan laadukkaasti ja kustannustehokkaasti	- Asiakastyytyväisyys - Hinta/suorite - Palveluiden peittävyys	Perusturvajohtaja
	Ollaan aktiivisesti mukana maakunnallisessa sote-uudistuksen valmistelussa	Edistetään ja kehitetään laadukkaiden ja riittävien peruspalveluiden saatavuutta alueella	Perusturvajohtaja
	Vuoden 2022 aikana Lopen kunta varmistaa riittävät ja nykyisen lainsäädännön mukaiset vanhustenhuollon tilat siirryttäessä aluehallintoon	- Nykyisten tilojen varustelun ja käytettävyyden turvaaminen - Mahdollistetaan uuden yksityisen hoivakapasiteetin rakentaminen kuntaan	Kunnanjohtaja, Perusturvajohtaja

Perusturvatoimialan tavoitteena on varmistaa riittävä, laadukas ja kustannustehokas palvelurakenne, jonka kautta kuntalaiset saavat tarvitsemansa hoidon ja avun sujuvasti eri tilanteissa. Palvelujen tuottamisen kustannuksia suhteessa hyötyyn tarkastellaan kriittisesti. Palveluvalikoimaa, hoitoon ohjausta sekä asiakas-, palvelu- ja hoitopolkuja kehitetään yhdessä Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän ja Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kanssa. Lapsiperheiden ja nuorten palveluita kehitetään lisäksi yhdessä alueellisessa LAPE-työryhmässä. Nuorten Ohjaamo -toiminta on alkanut Lopella syksyllä 2020.

Hallituksen esityksen mukaan sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaminen siirtyy 1.1.2023 uusille hyvinvointialueille, jotka noudattavat nykyisiä maakuntarajoja. Uudistuksen valmistelua Kanta-Hämeen alueella koordinoi Hämeen liitto. Väliaikainen valmisteluorganisaatio aloittaa työnsä syksyllä 2021.

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA/TERVEYSTOIMI

TEHTÄVÄALUE: TERVEYDENHUOLTO

Perustehtävä

Terveystoimen perustehtävänä on huolehtia terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta kunnan osoittaman taloudellisen resurssin puitteissa.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Julkisten lähilääkäripalvelujen lisääminen	Julkiset lääkäripalvelut palautettu Lopelle	Kunnanjohtaja, Perusturvajohtaja
	Päihde- ja mielenterveyspalvelujen saatavuus paranee	Käyntimäärät	Perusturvajohtaja

Lopen kunnan perusterveydenhuollon palvelut järjestää Riihimäen seudun terveystoimen kuntayhtymä ja erikoissairaanhoidon palvelut Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri. Sekä sairaanhoitopiiri että terveystoimen kuntayhtymä raportoivat strategiansa mukaisten toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta oman tilinpäätöksensä yhteydessä.

Riihimäen seudun terveystoimen kuntayhtymän strategia on vahvistettu yhtymähallituksessa 18.3.2020.

Sen keskeiset painopistealueet ovat:

- hyvä palveluiden saatavuus ja asiakaskokemus,
- hyvinvoiva ja osaava henkilöstö sekä
- vastuullinen taloudenhoito.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin strategia vuosille 2019–2021 on vahvistettu kuntayhtymän valtuustossa 11.6.2019.

Sen keskeiset painopistealueet ovat:

- Asiakkaat: Laadukas hoito – sinua kuunnellen
- Henkilöstö: Palkitseva työ
- Kumppanuudet: Yhdessä arvoa asiakkaalle
- Talous ja tuottavuus: Sijoitus terveyteen

Määrärahat ja tuloarviot

TERVEYDENHUOLTO	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	0	0	0	0,0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-15 752 567	-16 063 300	-16 710 600	4,0	0	0
Toimintakate	-15 752 567	-16 063 300	-16 710 600	4,0	0	0

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA/SOSIAALITOIMI

TEHTÄVÄALUE: PERUSTURVATOIMEN HALLINTO

Perustehtävä

Perusturvatoimi turvaa riittävät sosiaalipalvelut ja edistää kuntalaisten hyvinvointia sekä omatoimisuutta.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Henkilöstön työtyytyväisyys ja työssä jaksaminen paranevat, henkilöstöä tuetaan tulevissa muutoksissa	Kohentunut työtyytyväisyys (työtyytyväisyyskysely vrt. edellinen kysely), ammattitaitoisen henkilöstön pysyvyys (henkilöstön vaihtuvuus) terveysperusteiset poissaolot laskevat (vrt. edellisen vuoden terveysperusteiset poissaolot), pois lähtevien työntekijöiden palaute (lähtökysely)	Perusturvajohtaja, Hallintopäällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

PERUSTURVATOIMEN HALLINTO	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	15 607	29 800	33 800	100,0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-362 500	-381 500	-391 030	2,5	0	0
Toimintakate	-346 893	-351 700	-357 230	1,6	0	0

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	5	5	0	0

Perustetut virat/toimet (5): Perusturvajohtaja, hallintopäällikkö, hallintosihteeri, palvelusihteeri (2).

Toiminnalliset muutokset

Vuoden 2022 aikana tullaan suorittamaan/valmistelevaan sote-henkilöstön ja sopimusten siirrot vuoden 2023 alusta perustettaville hyvinvointialueille.

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA/SOSIAALITOIMI

TEHTÄVÄALUE: LASTEN JA PERHEIDEN PALVELUT

Perustehtävä

Lasten ja perheiden palvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia ennaltaehkäisevästi ja asiakaslähtöisesti. Lasten ja perheiden palvelut -tehtäväalueeseen sisältyy sosiaalihuoltolain mukaiset perheiden palvelut sekä lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuolto.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Varhainen ja tehokas tuki lapsiperheille	Lapsiperheiden kotipalvelun ja perhetyön asiakasmäärien ja -käyntien toteutuminen Hoitovuorokausien määrä sijoituksissa kodin ulkopuolelle vähenee	Johtava sosiaalityöntekijä

Määrärahat ja tuloarviot

LASTEN JA PERHEIDEN PALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	55 684	57 700	46 000	-20,3	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-1 838 607	-2 178 100	-1 813 278	-16,7	0	0
Toimintakate	-1 782 923	-2 120 400	-1 767 278	-16,7	0	0

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	7	8		

Perustetut virat/toimet (8):

Johtava sosiaalityöntekijä (0,5), sosiaalityöntekijä (2,5), sosiaaliohjaaja (2), perhetyöntekijä (2), lähihoitaja (1).

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TA 2023
Lastensuojeluilmoitukset ja muut lapsia koskevat yhteydenotot:	199	240	240	
Ennaltaehkäisevät palvelut (SHL):				
Asiakkaita vuoden aikana	108	154	150	
Perheneuvolan suoritteet	311	650	650	
Nuppi, nuorten palvelupiste, asiakaskäynnit	22	30	30	
Lastensuojelun palvelut (LS):				
Asiakkaita yhteensä vuoden aikana	78	67	65	
Avohuollon asiakkaat	24	25	20	
Sijaishuollon asiakkaat	23	21	19	
Jälkihuollon asiakkaat	21	21	22	
Perhehoito, hoitovuorokaudet (kaikki yhteensä)	4579	4300	3650	
Laitos ja ammatillinen perhekoti, hoitovuorokaudet (kaikki yhteensä)	2291	2500	2200	

* Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrään pyritään vaikuttamaan ennalta ehkäisevin toimin siten, että sijoitettujen lasten määrä laskee, sijoitusaika lyhenee ja sijoitukset painottuvat perhehoitoon.

Toiminnalliset muutokset

Hallitusohjelmassa (2019-2023) on asetettu tavoitteeksi, että säädetään asteittain kiristynvä vähimmäis-henkilöstömitoitus lastensuojeluun siten, että mitoitus olisi korkeintaan 30 asiakasta yhtä sosiaalihuollon ammattilaista kohden. Tavoitemitoitus vuodelle 2022 on 35 asiakasta / ammattilainen.

Lapsia, nuoria ja lapsiperheitä koskevat yhteydenotot sosiaalitoimeen ovat lisäksi kasvaneet merkittävästi vuoden 2021 aikana. Siksi vuoden 2022 talousarvioon on päätetty lisätä yksi sosiaalityöntekijän virka. Ko. virka on täytetty määräaikaista 1.6.2021 alkaen (Perusturvalautakunta 27.4.2021, § 40).

Johtavan sosiaalityöntekijän toimenkuvaa muutetaan siten, että johtava sosiaalityöntekijä toimii jatkossa myös aikuis- ja vammaissosiaalityön esimiehenä. Muutoksen tavoitteena on yhtenäistää sosiaalityön prosessien johtamista.

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA/SOSIAALITOIMI

TEHTÄVÄALUE: AIKUISTEN JA VAMMAISTEN PALVELUT

Perustehtävä

Aikuisten ja vammaisten palvelut järjestetään ja tuotetaan asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja vaikuttavasti. Vammaispalveluina järjestetään vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia sekä kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaisia palveluja. Aikuisten palveluina ovat mm. aikuis-sosiaalityö, täydentävä ja ennaltaehkäisevä toimeentulotuki ja maahanmuutto- ja pakolaisasiat sekä kunnan tuottamat mielenterveys- ja päihdepalvelut.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Mahdollisimman moni tukea tarvitseva pärjää kotiin annettavien palveluiden turvin ilman ympärivuorokautista hoivaa	Kotiin annettavien palveluiden määrä	Perusturvajohtaja
	Asumispalvelun asiakas saa tarvitsemaansa hoitoa asumisyksikössä/ympäri-vuorokautisen hoidon yksikössä	Asiakasmäärää ja ostopalvelu-vuorokausien toteutumista seurataan ympärivuorokautisissa asumispalveluyksiköissä Omien yksiköiden (Pajukoti ja Taari) käyttöaste on korkea Asumispalveluasiakkaiden asiakastytyväisyyskyselyjen tulokset	Perusturvajohtaja
	Kohentunut asiakastytyväisyys	Asiakastytyväisyyskyselyn tulokset	Perusturvajohtaja
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Erityisryhmien huomiointi vapaa-ajan palveluissa	Toteutuneet erityisryhmille järjestettävät tapahtumat, liikuntaryhmät ym.	Perusturvajohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

AIKUISTEN JA VAMMAISTEN PALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	596 293	438 000	460 800	5,2	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-2 484 055	-2 483 600	-2 918 953	17,5	0	0
Toimintakate	-1 887 762	-2 045 600	-2 458 153	20,2	0	0

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	16	18		

Perustetut virat/toimet (18):

Johtava sosiaalityöntekijä (0,5), Sosiaalihuollon erityisasiantuntija (1), Sosiaalityöntekijä (1,5), ohjaaja (2), lähihoitaja (9), vastaava sairaanhoitaja (1), sosiaaliohjaaja (3)

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelut:					
Asiakkaat vuoden aikana / oma toiminta	16	16	16		
Asiakkaat vuoden aikana / ostopalvelu	7	5	5		
Kehitysvammaisten henkilöiden palvelut:					
Tuetusti itsenäisesti asuvien kehitysvammaisten henkilöiden määrä	0	3	3		
Asumispalvelussa asuvat kehitysvammaiset henkilöt (oma toiminta ja ostopalvelut)	20	22	22		
Toimintakeskus Kuuselan kehitysvammaisten päivätoiminnan toimintapäivien määrä		1 750	1 750		
Voimassa olevien erityishuolto-ohjelmien määrä 31.12.	49	50	50		
Vammaisten henkilöiden palvelut:					
Vaikeavammaisten kuljetuspalvelun saajat	33	108	108		
Vaikeavammaisten palveluasumispalvelujen saajat	5	4	4		
Omaishoitotuki alle 65-vuotiaat	12	12	12		
Henkilökohtaisen avun saajat	12	12	12		
Toimeentulotuki:					
Täydentävää toimeentulotukea hakevien asiakasperheiden määrä	58	52	51		

Toiminnalliset muutokset

Sosiaalihuollon erityisasiantuntijan tehtävä on vuoden 2021 talousarviossa jaettu 50/50 aikuissosiaalityöhön ja lastensuojeluun. Vuoden 2022 talousarviossa tehtävä keskittyy kokonaan aikuissosiaalityöhön, joka käsittää myös vanhussosiaalityön. Vastaavasti vammais- ja vanhustyön sosiaalityöntekijän työpanos kohdistuu jatkossa kokonaan vammaistyöhön. Muutoksilla halutaan vahvistaa aikuissosiaalityön resurssia ja selkeyttää tehtävänkuvia.

Aikuissosiaalityön sosiaaliohjaajan työpanosta lisätään määräaikaisella resurssilla lakisääteisten palveluiden turvaamiseksi.

Pajukodin vastaavan sairaanhoitajan työpanos on vuoden 2021 talousarviossa jaettu 50/50 Pajukotiin ja Hoivakoti Salmelaan. Vuoden 2022 talousarviossa vastaavan sairaanhoitajan työpanos kohdistuu kokonaan Pajukotiin. Lisäksi tehtävään sisältyy hoitotyötä.

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA/SOSIAALITOIMI

TEHTÄVÄALUE: VANHUSTEN PALVELUT

Perustehtävä

Vanhuspalveluiden tehtäväalue tukee iäkkäiden asukkaiden kykyä elää omatoimisesti kotona pidempään oikea-aikaisilla, riittävillä palveluilla ja järjestää tarvittaessa ympärivuorokautista asumista. Palveluja tuotetaan omana toimintana ja ostopalveluna.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Kotona asumista tuetaan ennaltaehkäisevästi palvelurakennetta kehittämällä	Tehostetun palveluasumisen peittävyys-% laskee (vrt. edellinen vuosi) Avopalvelujen asiakas- ja palvelumäärien toteutuminen	Vanhuspalvelujen johtaja
	Kohentunut asiakastytyväisyys	Asiakastytyväisyyskyselyn tulokset	Vanhuspalvelujen johtaja
	Sujuva palvelujen saanti	Toteutuneet vanhuspalvelujen jonotusajat Kartoitetaan ja otetaan tehokkaasti vanhuspalveluiden käyttöön siihen soveltuvat kunnan jo omistamat tilat	Vanhuspalvelujen johtaja

Määrärahat ja tuloarviot

VANHUSTEN PALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 641 745	1 585 200	1 513 200	-4,5	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-6 565 100	-6 707 200	-7 819 054	16,6	0	0
Toimintakate	-4 923 355	-5 122 000	-6 305 854	23,1	0	0

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	92	97		

Perustetut virat/toimet (97):

Vanhusten avopalvelut: Kotihoidonohjaaja (1), ohjaustoiminnan artenomi (1), lähihoitaja (35), kotisairaanhoidaja (5), sairaanhoitaja (1) muistineuvoja (1), palveluohjaaja (1), kuntahoitaja (1), fysioterapeutti (1), vanhuspalvelujen johtaja (1).

Vanhusten ympärivuorokautiset palvelut: Vastaava sairaanhoitaja (2), sairaanhoitaja (3), lähihoitaja (35), hoitoapulainen (1).

Vanhustenhuollon yhteinen sijaispooli: Lähihoitaja (8).

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Omaishoidontuen saajat vuoden aikana (yli 65-vuotiaat)	53	55	60		
Omaishoidontuen saajat vuoden aikana (vanhukset ja vammaiset henkilöt)	65	68	73		
Säännöllisen kotipalvelun asiakastunnit	29 331	28 000	29 000		
Kotipalvelun tehokkuus (säännöllisen asiakastyön osuus)	56 %	60 %	60 %		
Ympärivuorokautinen asuminen ja hoito/hoitopäivät lukumäärä:					
Tehostettu palveluasuminen (Eedilä ja Salmela)	17 479	17 000	17 000		
Lyhytaikainen tehostettu palveluasuminen (Toimela)	3 114	3 400	3 400		
Ostopalvelut (vrk)	7 222	6 700	9 000		
Kotikuntalain perusteella ympäri- vuorokautisessa hoidossa toisessa kunnassa	5	4	2		
Kotikuntalain perusteella ympäri- vuorokautisessa hoidossa toisesta kunnasta	1	1	2		
Sijaisten saatavuus Seuturekrystä	77/100 %	90/100 %	90/100 %		
Tunnusluvut yli 75-vuotiaat:					
75 vuotta täyttäneiden määrä 31.12.	871	917	970		
Kotona asuvat, % 75 vuotta täyttäneistä	91,8 %	93 %	94 %		
Säännöllistä kotihoitoa saaneiden määrä, % 75-vuotiaista	14,8 %	12,5 %	12,5 %		
Omaishoidontukea saavien määrä, % 75-vuotiaista	4,0 %	5 %	5,5 %		
Tehostetussa palveluasumisen piirissä, % yli 75-vuotiaista	7,9 %	7 %	6 %		
Käyttöasteet:					
Hoivakoti Eedilä	103	99	99		
Hoivakoti Salmela	100	100	100		

Toiminnalliset muutokset

Vanhuspalveluiden keskeisenä painopistealueena on ikäihmisten kotona selviytymisen tukeminen. Tämän tavoitteen vahvistamiseksi kotihoitoon perustetaan yksi uusi lähihoitajan vakanssi.

Ympäri vuorokautisten asumispalveluiden hoitajamitoituksen nostoon 0,7 hoitajaan yhtä hoidettavaa kohti vuoteen 2023 mennessä varaudutaan etupainotteisesti perustamalla yhteensä neljä (4) lähihoitajan vakanssia, joista kolme Eedilään ja yksi Salmelaan. Hoitajamitoituksen asteittainen nosto valtakunnallisesti tulee lisäämään kilpailua osaavasta työvoimasta, joten henkilöstön lisäämiseen on syytä varautua jo hyvissä ajoin.

TOIMIELIN: PERUSTURVALAUTAKUNTA/SOSIAALITOIMI

TEHTÄVÄALUE: KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA

Perustehtävä

Lain kuntouttavasta työtoiminnasta mukainen palvelu pitkään työttömänä olleille.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Kuntouttavan työtoiminnan palvelut ovat laadukkaita ja vastaavat asiakkaiden tarpeisiin	Kuntouttavan työtoiminnan palaute / seurannan mittarit	Työllisyyskoordinaattori

Määrärahat ja tuloarviot

KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	26 540	30 000	30 000	0,0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-227 360	-249 800	-118 400	-52,6	0	0
Toimintakate	-200 820	-219 800	-88 400	-59,8	0	0

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Kuntouttava työtoiminta (aikuiset):	2 849	4 500	3 000

Toiminnalliset muutokset

Työllisyyskoordinaattorin vakanssi, työllistämistä edistävä monialainen yhteispalvelu ja työmarkkinatuen kuntaosuus on siirretty kunnanhallituksen alaisuuteen. Perusturvalautakunnan alaisuuteen jää hyvinvointialueelle siirtyvä kuntouttava työtoiminta.

TOIMIELIN:

SIVISTYSLAUTAKUNTA

TALOUSARVIO 2022

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Ikäluokkien pienentymiseen varautuminen	Hyväksytty suunnitelma sekä määritellyt toimenpiteet, jotka perustuvat kunnan hallituksen nimeämän ohjausryhmän työskentelylle vuosina 2021 ja 2022.	Sivistysjohtaja
	Lasten oikeuksien ja osallisuuden vahvistaminen kunnan sivistyspalveluissa	UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -mallin mukaisesti lasten ja nuorten oikeuksien ja osallisuuden edistäminen kuntaan laaditun toimintamallin mukaisesti. Säännöllisen arvioinnin toteutuminen osana kunnan koordinaatioryhmän työskentelyä.	Sivistysjohtaja, Varhaiskasvatuspäällikkö/ koordinaattori, Rehtorit, Päiväkodin johtajat, Kirjastotoimenjohtaja, Lopen opiston rehtori

Suoritetun yritysvaikutusten arvioinnin perusteella sitovilla tavoitteilla ei ole yritysvaikutuksia.

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: SIVISTYSTOIMIALAN HALLINTOPALVELUT

Perustehtävä

Toimivien hallinnon palveluiden järjestäminen sivistyspalveluiden tueksi ja kehittämisedellytysten luomiseksi.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Sivistystoimialan hallintopalveluiden prosessien kehittäminen	Sivistystoimialan tukipalveluiden sekä sähköisten palveluiden kehittämisen eteneminen Tehtäväkuvien päivittäminen	Sivistysjohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

SIVISTYSTOIMIALAN HALLINTO-PALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	7 806	45 000	45 000	100,0	45 000	45 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-254 531	-318 600	-304 866	-4,3	-306 800	-308 800
Toimintakate	-246 725	-273 600	-259 866	-5,0	-261 800	-263 800

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	2	2	2	2

Perustetut virat/toimet (2): Sivistysjohtaja, hallintosuunnittelija, palvelusihteeri (0,4).

Toiminnalliset muutokset

Sivistystoimialan hallintopalveluista on siirretty aiempiin vuosiin verrattuna perusopetuksen asiakas-palvelusihteerin toimi perusopetuksen vastuualueeseen sekä varhaiskasvatuksen palvelusihteerin toimi (60 % varhaiskasvatus, 40 % perusopetus) varhaiskasvatuksen vastuualueeseen.

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: VARHAISKASVATUS

Perustehtävä

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lasten suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksessa lapsen etu on ensisijaisesti huomioitava asia yksittäisen lapsen sekä lapsiryhmän kannalta. Lapsen edun lisäksi korostuu lapsen oikeus leikkiin sekä lapsen oikeus tulla kuulluksi.

TALOUSARVIO 2022**Toiminnalliset tavoitteet**

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Parempaa arkea	Monilukutaidon vahvistaminen sekä tieto- ja viestintä-tekniikan käytön lisääminen varhaiskasvatuksen arjessa	Henkilöstön koulutukset Henkilöstön itsearviointi pedagogiikan toteutumisesta (alku- ja loppukysely)	Varhaiskasvatus-päällikkö, Päiväkodin johtajat
	Uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttööotto	Varhaiskasvatusten esimiesten ja palvelusihteerin arviointi	Varhaiskasvatus-päällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

VARHAISKASVATUS	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	380 329	418 800	264 900	-36,7	264 900	264 900
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-3 867 192	-4 141 900	-3 967 211	-4,2	-3 973 900	-4 004 900
Toimintakate	-3 486 863	-3 723 100	-3 702 311	-0,6	-3 709 000	-3 740 000

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	66	66	66	64

Perustetut virat/toimet (66+2):

Varhaiskasvatuspäällikkö (1), varhaiskasvatuksen palvelusihteerin (0,6), päiväkodin johtaja (3), varhaiskasvatuksen erityisopettaja (2), varhaiskasvatuksen opettaja/sosionomi (19), varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (26), varhaiskasvatuksen resurssihoitaja (2), erityisavustaja (4), ryhmäavustaja (4), perhepäivähoitaja (4). Lisäksi kaksi täyttämätöntä toimea (2).

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Varhaiskasvatuksen piirissä, kpl 31.12. / alle 3-vuotiaat	46	43	50	52	50
Varhaiskasvatuksen piirissä, % 31.12. / alle 3-vuotiaista	32	33	41	48	48
Varhaiskasvatuksen piirissä, kpl 31.12. / 3–5-vuotiaat	183	174	164	137	145
Varhaiskasvatuksen piirissä, % 31.12. / 3–5-vuotiaista	88	84	89	90	90
Päiväkotihoidon, hoitopäivän hinta	89*	50	50	52	52
Perhepäivähoito, hoitopäivän hinta	69*	60	60	60	60
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa, kpl 31.12.	19	20	15	10	10
Kotihoidontuen saajia (sis. Loppi-lisän), kpl 31.12.	55, lapsia 82	55, lapsia 80	50, lapsia 75	45, lapsia 65	45, lapsia 65

*Vuoden 2020 päiväkotihoidon hoitopäivän hintoihin vaikuttaa korottavasti poistojen kirjautuminen edellisten vuosien korjausten vuoksi moninkertaisena. Lisäksi päiväkotihoidon sekä perhepäivähoidon hoitopäivien hintoihin vaikuttaa korottavasti korona-tilanteesta johtuva vähempien hoitopäivien kertyminen vuoden 2020 aikana.

Toiminnalliset muutokset

Lapsi- ja perheohjaajan toimen lisäys varhaiskasvatukseen uutena vakanssina. Lapsi- ja perheohjaajan vakanssi avataan ja täytetään 1.1.2022 alkaen. Valtionavustuksen avulla vuosina 2019–2020 sekä 2020–2021 toteutetusta perheohjaajatoiminnasta saadut kokemukset ovat merkittäviä lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukemisessa, minkä vuoksi toiminta tulee vakinaistaa osaksi varhaiskasvatuspalvelua. Kustannusmuutos + 45 000 euroa on huomioitu uuden toimen perustamisen osalta talousarviossa.

Varhaiskasvatustalain (540/2018) mukaisesti varhaiskasvatuksen opettajien / sosionomien määrää tulee lisätä niin, että vuonna 2030 päiväkodeissa vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimi (vakanssinumero 84724-013) lakkautetaan 31.12.2021. Varhaiskasvatuksen opettajan toimi avataan sekä täytetään 1.1.2022 alkaen. Vapautuvan varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimen muuttaminen lain edellyttämällä tavalla varhaiskasvatuksen opettajaksi aiheuttaa kustannusmuutoksia henkilöstökuluihin nykyisillä palkkatuloilla + 5 800 euroa vuodelle 2022. Kustannusmuutos on huomioitu talousarviossa. Jatkokoulutuksen sekä kelpoisuuden saavuttamisen myötä lastenhoitajan vakanssissa (84724-013) työskentelevä henkilö siirtyy uuteen varhaiskasvatuksen opettajan vakanssiin 1.1.2022 alkaen.

Varhaiskasvatuksen palvelusihteerin toimi on siirretty varhaiskasvatuksen vastualueeseen vuoden 2022 talousarviossa.

Varhaiskasvatussuunnitelmassa laaja-alaisen osaamisen alueena on monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen. Lasten TVT-osaamisen edistäminen on opetussuunnitelmien mukaan varhaiskasvatuksen tehtävä. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, palveluihin, tutkitaan, kokeillaan ja ollaan itse tuottajia sekä opetellaan yhdessä turvallisia ja ergonomisia teknologian käyttötaitoja. Henkilökunnalla tulee olla paremmat edellytykset varhaiskasvatuksen osalta dokumentointiin, etäyhteydenpitoon sekä niiden pedagogiseen toteutukseen. Käyttötalouteen on yksiköittäin kirjattu määrärahoja yhteensä 8 750 euroa hankintoja varten tavoitteen mukaisen pedagogisen toteutuksen sekä toiminnan mahdollistamiseksi.

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: ESIOPETUS

Perustehtävä

Esiopetuksen tehtävänä on edistää lapsen suotuisia kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä.

Esiopetuksen tavoitteena on, että lapset oppivat arvostamaan ihmisten yhdenvertaisuutta ja omaa ainutlaatuisuuttaan. Esiopetus edistää lapsen kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen ohjaamalla lasta vastuulliseen toimintaan ja yhteisesti hyväksyttyjen sääntöjen noudattamiseen sekä toisten ihmisten arvostamiseen. Esiopetusta suunnitellaan lapsilähtöisesti ja sillä on suuri merkitys lapsen kasvun ja oppimisen tuen tarpeiden varhaisessa havaitsemisessa, tuen antamisessa ja samalla vaikeuksien ehkäisemisessä.

TALOUSARVIO 2022**Toiminnalliset tavoitteet**

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Esiopetuksen kehittäminen päivitetyn esiopetussuunnitelman mukaisesti	Esiopetuksessa työskentelevän henkilöstön arviointi lukuvuoden 2021–2022 toimintakertomuksen yhteydessä sekä joulukuussa 2022	Varhaiskasvatuspäällikkö, Päiväkodin johtajat

Määrärahat ja tuloarviot

ESIOPETUS	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	0	0	0	0,0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-464 414	-514 600	-473 351	-8,0	-476 200	-481 700
Toimintakate	-464 414	-514 600	-473 351	-8,0	-476 200	-481 700

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	6	5	6	5

Perustetut virat/toimet: Varhaiskasvatuksen opettaja (6).

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Esiopetukseen osallistuvia lapsia, henkilöä (tiedot 2.9.2020)	90	63	66	81	47
Esiopetukseen osallistuvia lapsia % 6-vuotiaista	100	100	100	100	100
Esiopetusikäisiä, Kirkonkylä	31	16	23	24	20
Esiopetusikäisiä, Launonen	32	27	24	38	15
Esiopetusikäisiä, Läyliäinen	22	13	11	12	6
Esiopetusikäisiä, Länsi-Loppi	2	4	7	3	4
Esiopetusikäisiä, Pilpala	2	3	1	4	2
Esiopetusikäisiä, yksityinen	1				
Esiopetuspäiviä vuoden aikana	189	189	189	189	189

Toiminnalliset muutokset

Esiopetusta järjestetään varhaiskasvatuksen alaisena Pellavan, Satakielen ja Sirkuksen päiväkodeissa sekä perusopetuksen alaisena Länsi-Lopen ja Pilpalan kouluissa.

Esiopetussuunnitelmassa laaja-alaisen osaamisen alueena on tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen. Oppilaiden TVT-osaamisen edistäminen on opetussuunnitelmien mukaan esiopetuksen tehtävä. Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, palveluihin, tutkitaan, kokeillaan ja ollaan itse tuottajia sekä opetellaan yhdessä turvallisista ja ergonomisista teknologian käyttötaidoista. Henkilökunnalla tulee olla paremmat edellytykset esiopetuksen osalta dokumentointiin, etäyhteydenpitoon sekä niiden pedagogiseen toteutukseen. Käyttötalouteen on yksiköittäin kirjattu määrärahoja Kirkonkylän, Launosten ja Läyliäisten esiopetusryhmiin yhteensä 5 300 euroa hankintoja varten pedagogisen toteutuksen sekä toiminnan mahdollistamiseksi.

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: PERUSOPETUS

Perustehtävä

Lopen kunnan perusopetus antaa oppilaille hyvät perustiedot ja -taidot. Perusopetus tukee oppilaan kokonaispersoonallisuuden, terveen itsetunnon ja sosiaalisten taitojen kehittymistä, kasvattaa vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä luo valmiuksia itsensä jatkuvaan kehittämiseen, oppimaan oppimisen taitoihin ja jatko-opintoihin.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Monipuoliset koulut: Kielivalikoiman laajentaminen	Elokuussa 2022 oppilailla mahdollisuus aloittaa vapaaehtoinen A2-kieli	Sivistysjohtaja, Rehtorit
	Yhteisöllisyyden vahvistaminen	Verso-toiminta laajennetaan kaikkiin kouluihin	Rehtorit
	Koululaisten hyvinvoinnin lisääminen	Oppilashuollon henkilöstön sekä palveluiden laajentuminen	Sivistysjohtaja
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Koulun kerhotoiminnan kehittäminen	Jokaisella alakoululla toimii vähintään yksi kerho	Sivistysjohtaja, Rehtorit
	Harrastamisen Suomen malli	Kerhot toimivat Launosissa, Läyliäisissä ja Kirkonkylällä	Sivistysjohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

PERUSOPETUS	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	431 942	310 100	422 900	36,4	422 900	422 900
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-7 891 979	-8 595 600	-8 870 517	3,2	-8 907 200	-8 944 300
Toimintakate	-7 460 037	-8 285 500	-8 447 617	2,0	-8 484 300	-8 521 400

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	98	97	97	97
Määräaikaiset	5	6	2	2

Perustetut virat/toimet (97): Rehtori, lehtori (19), erityisluokanopettaja (10), erityisopettaja (4,5), luokanopettaja (27), tuntiopettaja (7), koulunkäynninohjaaja (25), opinto-ohjaaja (1), psykologi (1), kuraattori (1), asiakaspalvelusihteeri (1).

Määräajaksi täytetyt virat/toimet (4): Tuntiopettaja (2), psykiatrinen sairaanhoitaja (1), opinto-ohjaaja (1).

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Oppilasmäärät:					
Joentaan koulu	44	42	41	39	38
Kirkonkylän koulu	169	170			
Kormun koulu	47	47	50	54	55
Launosten koulu	130	129	129	120	116
Länsi-Lopen koulu	27	27	24	23	28
Läyliäisten koulu	166	168	156	134	120
Pilpalan koulu	12	14	18	16	15
Lopen yhtenäiskoulu			474	469	426
Lopen yläkoulu	317	321			
Yhteensä	912	918	892	855	798

Toiminnalliset muutokset

Vuosiluokkien 4–6 oppilaille hankitaan päätelaitteet vuoden 2022 aikana ja hankintaa jatketaan vuosina 2023 (vuosiluokat 1–3). Kustannusmuutos (28 000 euroa) on vuoden 2022 osalta huomioitu leasingkuluina raamissa sekä talousarviossa.

Lopen yhtenäiskoulun vuosiluokille 7–9 opetusvälineiden ja oppimisympäristöjen nykyaikaistaminen ja täydentäminen esityksen mukaisesti. Kustannusmuutos (12 000 euroa) on huomioitu talousarviossa.

Asiakaspalvelusihteerin toimi on siirretty sivistystoimialan hallinnollisista palveluista perusopetuksen yhteisiin kustannuksiin.

Lisätään yksi koulusihteerin toimi esityksen mukaisesti. Kustannusmuutos (noin 40 000 euroa) on huomioitu uuden toimen perustamisen osalta talousarviossa.

Koulunkäynninohjaajan (henkilökohtainen ohjaaja 31 t/vk) määräaikainen toimi ajalle 1.1.2022–31.12.2022 Lopen yhtenäiskoululle. Määräaikaisen tehtävän kustannusmuutos (noin 28 000 euroa) on huomioitu talousarviossa.

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: LUKIO

Perustehtävä

Tuottaa opiskelijoille niin hyvä pohjakoulutus, että he menestyvät ylioppilaskirjoituksissa ja saavat hyvät jatko-opintovalmiudet.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Lukiolaiset ovat tyytyväisiä koulutukseensa	Palautekyselyn tulokset	Rehtori
	Opiskelijat suorittavat yo-tutkinnon tavoiteajassaan	Uusien ylioppilaiden lukumäärä kaikki aineet kirjoittaneista	Rehtori

Määrärahat ja tuloarviot

LUKIO	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	13 843	5 100	5 100	100,0	5 100	5 100
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-672 699	-665 200	-848 529	27,6	-853 700	-859 000
Toimintakate	-658 856	-660 100	-843 429	27,8	-848 600	-853 900

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	9	9	9	9

Perustetut virat/toimet (9): Rehtori, lehtori (8).

Perusopetukseen perustetusta yläkoulun erityisopettajan virasta 50 %.

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Lukio-opiskelijat yhteensä (31.12.)	84	80	80	80	80
Ylioppilaat	14	31	15	36	17

Toiminnalliset muutokset

Lukion opetusvälineiden ja oppimisympäristöjen nykyaikaistaminen ja täydentäminen rehtorin esityksen mukaisesti. Kustannukset (6 000 euroa) huomioitu talousarviossa.

Toisen asteen maksuttoman opetuksen kulut vuodelle 2022 lisätty talousarvioon (yhteensä 30 000 euroa). Kustannukset on huomioitu myös raamissa.

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: KOULULAISTEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

Perustehtävä

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan lähtökohtana on tarjota lapsille turvallinen kasvu ympäristö koulupäivää ennen ja sen jälkeen, tukea lapsen kasvua ja kehitystä, luoda perustaa hyvälle vapaa-ajan viettotavoille ja auttaa perheitä kasvatustehtävän toteuttamisessa. Lisäksi toiminnan tarkoituksena on lapsen valvomattomaan ajankäyttöön liittyvien riskitekijöiden sekä syrjäytymisen ennaltaehkäisy ja pyrkimys edistää yhteiskunnallista tasa-arvoa.

TALOUSARVIO 2022**Toiminnalliset tavoitteet**

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Yhteisöllisyyden ja kaveritaitojen vahvistaminen	Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvat lapset arvioivat kevään 2022 sekä syksyn 2022 aikana esim. sosiogrammin avulla	Päiväkodin johtajat, Varhaiskasvatuspäällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

KOULULAISTEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	42 325	58 100	44 000	-24,3	44 000	44 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-188 047	-241 700	-232 887	-3,6	-234 500	-236 100
Toimintakate	-145 722	-183 600	-188 887	2,9	-190 500	-192 100

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaustuntien määrä	4 173	4 200	4 200	3 800	3 800
Aamupäivätoimintaan osallistuvien lasten lukumäärä	42	45	45	40	40
Iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten lukumäärä	57	65	65	60	60

Toiminnalliset muutokset

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa toteutetaan kaikkien koulujen yhteydessä aiempien päätösten mukaisesti. Toiminnan järjestämisen vähimmäisryhmäkokoon on seitsemän (7) oppilasta.

Lukuvuodelle 2021–2022 on Joentaan, Kirkonkylän, Launosten ja Längelmäen alueella järjestettävään koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan rekrytoitu yhteensä viisi (5) iltapäivätoiminnan ohjaajaa (22,5 t/viikko) ajalle 11.8.2021–3.6.2022.

Kevään 2022 koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan haun jälkeen arvioidaan lukuvuodelle 2022–2023 tarve osa-aikaisten iltapäivätoiminnan ohjaajien rekrytoinnin osalta.

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: KANSALAIPOISTO

Perustehtävä

Monipalveluopisto, jonka tehtävänä on kunnan ainoana aikuisoppilaitoksena järjestää laadukasta ja laaja-alaista opetusta elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti eri puolilla kuntaa ja erilaisille kohderyhmille. Opisto järjestää myös alle 16-vuotiaille opetusta mm. kuvataiteessa ja musiikissa.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Arjen taitojen koulutusta kurssitarjonnassa	Opisto järjestää monipuolisesti erilaisia arkielämään liittyviä kursseja	Opiston rehtori
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Kurssitarjonta on houkuttelevaa	Opiskelijoiden määrä pysyy samana tai kasvaa	Opiston rehtori
	Kurssitarjontaa järjestetään eri puolilla kuntaa	Kursseja järjestetään vähintään neljässä eri kylässä tai taajamassa Lopen alueella	Opiston rehtori
3. Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä	Terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävien kurssien tarjonta	Kurssien toteutuminen	Opiston rehtori

Määrärahat ja tuloarviot

KANSALAIPOISTO	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	50 637	45 600	44 600	-2,2	44 600	44 600
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-186 911	-229 000	-228 623	-0,2	-230 000	-231 400
Toimintakate	-136 274	-183 400	-184 023	0,3	-185 400	-186 800

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Muut	45	45	45	45

Virat/toimet: Lopen kunta ostaa 50 % rehtoriressurssia ja 50 % sihteeriresurssia Hausjärven kunnalta.

Muut: Kansalaisopiston sivutoimiset tuntiopettajat.

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Nettomenot/opetustunti	57	61	61	61	61
Nettomenot/opiskelija	190	207	207	207	207
Nettomenot/asukas	17	19	19	19	19
Opiskelijat	717	730	740	740	740
Kurssit	100	100	100	100	100

Toiminnalliset muutokset

Toiminnallisia muutoksia on vaikea arvioida koronapandemian vuoksi.

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: MUSIIKKIOPISTO

Perustehtävä

Tehtäväalueeseen sisältyvät määrärahat Riihimäen musiikkiopiston palveluihin.
Riihimäen musiikkiopiston antama opetus perustuu kuntien väliseen sopimukseen.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Musiikkileikkikoulutoimintaa Kirkonkylässä, Launosissa ja Läyliäisissä	Lasten lukumäärä / vertailuvuodet (2 edellistä vuotta)	Sivistysjohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

MUSIIKKIOPISTO	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	0	0	0	0,0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-35 115	-36 100	-36 100	0,0	-36 100	-36 100
Toimintakate	-35 115	-36 100	-36 100	0,0	-36 100	-36 100

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Opiskelijoiden lukumäärä	30	35	35	35	35
Musiikkileikkikouluun osallistujien lukumäärä	34	35	35	35	38

TOIMIELIN: SIVISTYSLAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: KIRJASTOTOIMI

Perustehtävä

Yhteistyön avulla ajanmukaisia, asiakaslähtöisiä ja elämyksellisiä kirjastopalveluita elämänkaaren kaikissa vaiheissa perinteitä unohtamatta. (Ratamo-kirjastojen visio)

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Monipuoliset tapahtumat ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa	Kävijämäärät ja palaute vähintään edellisten vuosien tasolla	Kirjastotoimenjohtaja
	Lasten ja nuorten lukemisen tukeminen: Kirjavinkkausten ja tiedonhaunopetuksen lisääminen	Tilaisuuksien ja kävijöiden määrä vähintään edellisten vuosien tasolla	Kirjastotoimenjohtaja
	Tuetaan demokratian toteutumista lisäämällä kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia Kehitetään kirjastoista matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja, jotka tarjoavat monimuotoisia keskustelufoorumeita kuntalaisille ja päättäjille	Luodaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa suoran vaikuttamisen toimintamalli, joka on käytössä vuoden loppuun mennessä (Ratamo-yhteishanke)	Kirjastotoimenjohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

KIRJASTO	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	10 384	15 100	15 500	2,6	15 500	15 500
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-518 676	-548 200	-544 029	-0,8	-548 800	-553 600
Toimintakate	-508 292	-533 100	-528 529	-0,9	-533 300	-538 100

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	8	8	8	8

Perustetut virat/toimet (8):

Kirjastotoimenjohtaja, kirjastonhoitaja, erikoiskirjastovirkailija, kirjastovirkailija (3), kirjastoautonkuljettaja-virkailija, palvelusihteeri (Rosamunda).

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Lainat, kpl/asukas	7,65	10	10	10	10
Menot, €/asukas	61,05	59,11	59,11	59,11	60

TOIMIELIN:

TEKNINEN LAUTAKUNTA

TALOUSARVIO 2022

Sitovat tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Suunnitelmallisesti kunnossa pidetty kunnan infra-omaisuus	Kunnan infraomaisuuden ylläpito tarkoituksenmukaisella tasolla. Viemäreiden kuntoselvityksen käynnistäminen ja korjausohjelma on toteutuksessa.	Tekninen johtaja
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Taajama-alueiden viihtyisyyden parantaminen	Viheralueiden kehittämisen toimintasuunnitelma on laadittu, hyväksytty ja toteutus aloitettu. Kunnan ja ELYn taajamien viheralueiden kunnossapidon hoitovastuista on sovittu ja sopimus otettu käytäntöön.	Työnjohtaja Tekninen johtaja
3. Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä	Pienyritysten sijoittumishalukkuuden lisääminen	Jylhäkummun pienyritysalueen infra on rakennettu.	Tekninen johtaja

Suoritetun yritysvaikutusten arvioinnin perusteella seuraavilla sitovilla tavoitteilla on yritysvaikutuksia:

Sitova tavoite 2021	Yritysvaikutukset	Asteikko -3....3
Suunnitelmallisesti kunnossa pidetty kunnan infra-omaisuus	Korjausohjelman toteutuksessa tehdään yhteistyötä paikallisten palvelujen tarjoajien kanssa.	2
Taajama-alueiden viihtyisyyden parantaminen	Taajamien vetovoima kehittyy, kunnostustöissä hyödynnetään paikallisia toimijoita.	2
Pienyritysten sijoittumishalukkuuden lisääminen	Kunnan houkuttelevuus paranee. Elinkeinorakenne monipuolistuu.	1

Yritysvaikutusten toteutumisesta raportoidaan neljännesvuosiraportoinnin yhteydessä.

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: TEKNINEN HALLINTO

Perustehtävä

Tuottaa teknisen hallinnon palveluita kuntalaisille sekä kunnan muille hallintokunnille.
Sisältävät kustannuspaikat tekninen toimisto, asuntoasiat ja yksityistiet.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Parempaa arkea	Yksityistieavustukset edellisten vuosien tasolla	Harkinnanvaraisten yksityistieavustusten tasomäärä säilytetään riittävänä	Tekninen johtaja
		Avustusten maksatus kesäkuun loppuun mennessä	Hallintosihteeri
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Monipuoliset ulkoiluväylät	Kunnostetaan ja kehitetään kevyen liikenteen väylästä siitä laadittavan kevyen liikenteen kehittämissuunnitelman mukaisesti Suunnitelma on laadittuna ja sitä toteutetaan	Tekninen johtaja
	Tiedotuskäytänteiden edelleen parantaminen	Asioiden oikea-aikainen informatiivinen tiedottaminen viestintäkanavissa	Tekninen johtaja
3. Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä	Paikallisen palvelutarjonnan käyttäminen	Monipuolinen hyödyntäminen paikallisten toimijoiden eri palveluissa	Tekninen johtaja, Kiinteistöpäällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

TEKNISEN TOIMIALAN HALLINTOPALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	41 608	45 800	45 800	0,0	45 800	45 800
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-285 291	-324 900	-337 503	3,9	-339 400	-341 300
Toimintakate	-243 683	-279 100	-291 703	4,5	-293 600	-295 500

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Virat/toimet	4	3	3	3

Perustetut virat/toimet (3): Tekninen johtaja, tarkastusinsinööri (työpanos jaettu tekninen toimi / rakennusvalvonta 50/50 %), asuntosihteeri, hallintosihteeri.

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: TEKNISET PALVELUT

Perustehtävä

Huolehtia teknisen lautakunnan vastuulla olevista varastoista sekä koneista ja autoista.
--

TALOUSARVIO 2022**Toiminnalliset tavoitteet**

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Toimiva ja palvelutarpeen mukainen kalusto	Kalusto on tarpeeseen sopivaa Kalusto huolletaan suunnitelmallisesti ja kalusto on toimivaa sekä käyttövalmiudessa	Tekninen johtaja
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Kysyntää vastaava palvelu	Ylläpidetään toimiva matonpesupaikka varikon yhteydessä	Tekninen johtaja
3. Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä	Hankinnat pääosin paikallisilta toimijoilta	Paikallisesti saatavissa olevia tuotteita käytetään mahdollisuuksien mukaan varastohankinnoissa	Varastonhoitaja, Kiinteistöpäällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

TEKNISET PALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	55 513	45 000	45 000	0,0	45 000	45 000
Valmistus omaan käyttöön	2 811	2 200	2 200	0,0	2 200	2 200
Toimintakulut	-129 266	-191 900	-156 054	-18,7	-156 900	-157 700
Toimintakate	-70 942	-144 700	-108 854	-24,8	-109 700	-110 500

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Virat/toimet	2	2	2	2

Perustetut virat/toimet (2): Ulkoilualueiden hoitaja, varastonhoitaja.

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kuorma-auto, km	6 707	13 000	13 000	13 000	13 000
Traktorit, h	1 118	2 100	2 100	2 100	2 100
SER-jätteet, kg	80 888	63 000	63 000	63 000	63 000
Vaaralliset jätteet, kg	30 040	25 000	25 000	25 000	25 000

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: RUOKAPALVELUT

Perustehtävä

Tuottaa monipuolista, terveellistä ja maittavaa ruokaa asiakkaille taloudellisesti ja asiakaslähtöisesti sekä ohjata oikeisiin ruokatottumuksiin ja -tapoihin.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Keskuskeittiö Kasarin toiminnan tarkastelu ja sopeuttaminen kahden eri työnantajan toimimiseksi samassa keittiössä hyvinvointialueen toiminnan käynnistyttyä	Yhteistoimintalain mukaiset neuvottelut käyty ja henkilösiirrot päätetty Toimintamalli valmiina	Ruokapalvelupäällikkö
	Jamix-toiminnanohjausjärjestelmän materiaalin tilausosion käyttöön ottaminen	Tilausosio on käyttöön otettu vuoden 2022 loppuun mennessä ja ohjaa ruokahuollon tuotantoa	Ruokapalvelupäällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

RUOKAPALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 094 428	1 214 290	1 198 300	-1,3	1 208 300	1 218 300
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-1 024 975	-1 192 990	-1 211 408	1,5	-1 225 500	-1 239 800
Toimintakate	69 453	21 300	-13 108	-161,5	-17 200	-21 500

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	18	18	18	18

Perustetut virat/toimet (18):

Ruokapalvelupäällikkö, ruokapalveluvastaava (3), kokki (2), ruokapalvelutyöntekijä (12).

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: LIIKENNEVÄYLÄT

Perustehtävä

Tekninen lautakunta vastaa kunnan ylläpitämien teiden kunnossapidosta sekä tievalaistuksesta.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Kaavateiden korjausohjelma	Korjausohjelma käytössä	Tekninen johtaja
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Katuvalaistuksen kehittäminen	Katuvaloja uudistetaan peruskorjaus-suunnitelman mukaisesti	Tekninen johtaja
	Katuvalojen toimivuus	Katuvalot tarkistetaan säännöllisesti ja huolletaan viivytyksettä	Tekninen johtaja
3. Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä	Päällystystyöt	Karpalistontie on päällystetty	Tekninen johtaja
	Kaavatien rakentaminen	Jylhäkummun laajennuksen kaavatiet on valmis	Tekninen johtaja

Määrärahat ja tuloarviot

LIIKENNEVÄYLÄT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	20 207	8 000	8 000	0,0	8 000	8 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-215 596	-217 200	-235 700	8,5	-235 700	-235 700
Toimintakate	-195 389	-209 200	-227 700	8,8	-227 700	-227 700

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Rakennetut kaavatiet, m	39 700	40 900	40 900	40 900	40 900
Päällystetyt kaavatiet, m	33 100	33 560	34 050	34 500	35 000

TOIMIELIN: TEKINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: YLEISET ALUEET

Perustehtävä

Huolehtia kunnan ylläpitämien urheilualueiden, uima- ja venerantojen, puistojen sekä muiden yleisten alueiden ml. tori ja matonpesupaikka turvallisuudesta ja käytettävyydestä.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Leikkipuistojen kunnostaminen	Peruskorjataan kaksi leikkipaikkaa vuodessa	Työnjohtaja
		• Päiväkoti Sirkuksen leikkipiha	Työnjohtaja
		• Vanhankirkon uimarannan leikkipaikka	Työnjohtaja
		Leikkipuistot täyttävät niille asetetut turvallisuusmääräykset	Työnjohtaja
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Yleisten alueiden yleisilmeen ja viihtyisyyden parantaminen	Vihersuunnitelma on valmis ja toteutus aloitettu	Työnjohtaja
		ELY-keskuksen kanssa neuvottelut pidetty ja kunnossapitorajat määritelty	Tekninen johtaja
3. Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä	Paikallisten toimijoiden käyttö kunnossapito- ja rakentamistehtävissä	Alueella olevia urakoitsijoita sekä muita toimijoita hyödynnetään aina, kun siihen on mahdollisuus	Työnjohtaja

Määrärahat ja tuloarviot

YLEISET ALUEET	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	7 946	7 200	7 500	4,2	7 200	7 200
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-268 298	-344 700	-363 242	5,4	-365 200	-367 100
Toimintakate	-260 352	-337 500	-355 742	5,4	-358 000	-359 900

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Virat/toimet	6	6	6	6
Määräaikaiset	1			

Perustetut virat/toimet (6): Työnjohtaja, puistotöidenohjaaja, kenttämestari, ulkoilualueiden hoitaja (3).
Määräaikaiset (1): Ulkoilualueiden hoitaja.

TOIMIELIN: TEKINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: RAKENNUKSET

Perustehtävä

Vastaa kunnan kiinteistöjen kunnossapidosta sekä niiden oikea-aikaisten korjaustoimenpiteiden tekemisestä.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuhenkilö
1. Parempaa arkea	Kiinteistöjen kunnossapito-ohjelman laatimisen jatkaminen	Ohjelma valmis	Kiinteistöpäällikkö
	Kiinteistöjen korjausvelan selvittäminen	Korjausvelan selvitystyö on käynnistetty ja korjausvelka tiedossa	Kiinteistöpäällikkö
2. Virkistävää vapaa-aikaa	Liikuntahallin rakentaminen	Rakentaminen aloitettu valtuuston päätöksen mukaisesti ja hanke etenee suunnitellusti	Tekninen johtaja, Kiinteistöpäällikkö
3. Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä	Kiinteistöjen tehokas käyttöaste sidosryhmien kanssa	Palvelurakennusten käyttöasteen selvittäminen on käynnissä Tyhjien kiinteistöjen vuokraus / tarpeettomien myynti	Kiinteistöpäällikkö, Asuntosihtööri

Määrärahat ja tuloarviot

RAKENNUKSET	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	2 493 823	2 671 800	2 494 800	-6,6	2 507 300	2 519 900
Valmistus omaan käyttöön	39 585	27 800	27 800	0,0	27 800	27 800
Toimintakulut	-2 886 093	-3 079 000	-3 053 194	-0,8	-3 065 700	-3 078 300
Toimintakate	-352 685	-379 400	-530 594	39,9	-530 600	-530 600

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Virat/toimet	38	38	38	38
Määräaikaiset	1			

Perustetut virat/toimet (38):

Kiinteistöpäällikkö, siivouspäällikkö, vastaava kiinteistönhoitaja, kiinteistönhoitaja (7), ammattimies (2), laitoshuoltaja (26).

Määräaikainen: Laitoshuoltaja.

TOIMIELIN: **TEKNINEN LAUTAKUNTA**

TEHTÄVÄALUE: **PALO- JA PELASTUSTOIMI**

Perustehtävä

Ensivaste-, palo- ja pelastustoiminta, öljyntorjunta ja väestönsuojelu.
Palveluntuottajana toimii Kanta-Hämeen pelastuslaitos.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Huolehtia kuntalaisten turvallisuudesta	Yhteistyö Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen kanssa on sujuvaa Läyliäisten paloasema valmis ja käyttöönotettavissa	Tekninen johtaja, Kiinteistöpäällikkö
3. Vireä ja mahdollistava elinkeinoelämä	Hyödynnetään paikallisia toimijoita rakennushankkeessa	Paikalliset toimijat ovat osallistuneet hankkeen toteutukseen	Tekninen johtaja, Kiinteistöpäällikkö

Määrärahat ja tuloarviot

PALO- JA PELASTUSTOIMI	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	0	0	0	0,0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-456 467	-493 700	-515 900	4,5	0	0
Toimintakate	-456 467	-493 700	-515 900	4,5	0	0

TOIMIELIN: TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEHTÄVÄALUE: VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Perustehtävä

Vesi- ja viemärlaitos vastaa laitosten toiminnasta sekä vastaa, että talousvesi täyttää sille asetetut vaatimukset. Viemärlaitos huolehtii jätevesien johtamisesta Riihimäelle puhdistettavaksi.

TALOUSARVIO 2022

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2022	Mittarit, joilla onnistumista kuvataan	Vastuuhenkilö
1. Parempaa arkea	Talousveden laatu täyttää sille asetetut vaatimukset	Ei laatupoikkeamia	Tekninen johtaja
	Varautumissuunnitelman päivitys on ajantasaistettu	Suunnitelma valmis	Tekninen johtaja

Määrärahat ja tuloarviot

VESI- JA VIEMÄRILAITOS	TP 2020	TA 2021	TA 2022	Muutos %	TS 2023	TS 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 141 028	1 080 400	1 079 800	-0,1	1 080 400	1 080 400
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-719 688	-706 600	-746 536	5,7	-748 000	-747 100
Toimintakate	421 340	373 800	333 264	-10,8	332 400	333 300

Vakituisten vakanssien määrä

Henkilöstö	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Virat/toimet	2	2	2	2

Perustetut virat/toimet (2): vesilaitoksen hoitaja, vesilaitoksen apuhoitaja.

Mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Pumpattu vesi, m ³	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Laskutettu vesi, m ³	207 000	207 000	207 000	207 000	207 000
Jätevesi Riihimäkeen, m ³	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Laskutettu jätevesi, m ³	190 000	190 000	190 000	190 000	190 000

8. KONSERNI- JA MUIDEN TOIMINNALLISESTI TÄRKEIDEN YHTEISÖJEN TAVOITTEET

Lopen kuntakonserniin kuuluu kaksi tytäryhtiötä, kaksi kuntayhtymää ja viisi osakkuusyhteisöä.

Tytäryhteisöt, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen:

- Lopen Vuokratalot Oy
- Lopen Vanhustentalot Oy

Kuntayhtymät, yhdistelty konsernitilinpäätökseen omistussuuden mukaisessa suhteessa:

- Riihimäen seudun terveystieteiden kuntayhtymä
- Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Osakkuusyhteisöt, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen:

- Sarastia Oy
- Yritysvoimala Oy
- Kiinteistö Oy Lopen Terveystalo Lopenpaja
- Kiinteistö Oy Läyliäisten Palveluasema
- Asunto Oy Lopen Kentänkulma

Lisäksi tavoitteita asetetaan muille toiminnallisesti tärkeille yhteisöille:

- Hyria Koulutus Oy/Hyria aikuiskoulutus Oy
- Hyria säätiö

KONSERNITAVOITTEET

Lopen Vuokratalot Oy

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari
1. Yhtiö toimii taloudellisesti, tehokkaasti ja siten, että omaisuudesta huolehditaan	Peruskorjausten suunnittelu seuraaville 10 vuodelle ja ohjelman toteuttaminen kassavarojen mukaisesti. Korjausten yhteydessä pyritään mahdollisuuksien mukaan käyttämään paikkakuntalaisia yrityksiä kohtuullisella hintatasolla. Suunnitelmallinen korjaustoiminta. Aktiivinen hallitustyöskentely. Asukastoiminta ei toimi ja siihen tulee löytää ratkaisu.
2. Vuokrasaatavien määrän pienentäminen ja vuokrastien saaminen hallintaan	Vuokrasaatavien määrä vuodenvaihteessa 24 000 euroa. Perinnän tehostaminen ja maksusuunnitelmien ehdottaminen velallisille. Viimeisenä keinona on ulosotto käräjäoikeuden päätöksellä.
3. Asuntojen käytettävyyden ja käyttöasteen pitäminen hyvällä tasolla	Asuntojen käyttöastetavoite on 98,0 %. Pidetään yllä nykyinen hyvä käyttöaste.
4. Toimintasuunnitelman laatiminen vuodelle 2022	Toimintasuunnitelmassa pysyminen. Huoneistojen kuntoon liittyvät korjaukset ovat tärkein korjauskohde. Peruskorjauksia toteutetaan mahdollisuuksien mukaan.

Lopen Vanhustentalot Oy

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari
1. Yhtiön talous pidetään kunnossa	Talousarvio laaditaan niin, ettei vuokratasoon tule korotuspaineita. Tasapainoinen tilinpäätös vuonna 2022. Kiinteistöjä ylläpidetään suunnitellusti niin, että omaisuus pidetään kunnossa.
2. Täyttöasteen pitäminen korkeana	Asuntojen käyttöaste pidetään vähintään 95 %:n tasolla käyttö-kuntoisista asunnoista.
3. Hyvä asukasturvallisuus	Hyväksyttyä turvallisuussuunnitelmaa ylläpidetään ja siihen liittyvästä ohjeistuksesta huolehditaan. Turvallisuutta parantavia toimenpiteitä toteutetaan resurssien puitteissa. NykYTEKniikoita hyödynnetään.
4. Toimintasuunnitelman laatiminen	Laajakaistayhteyksien hyödyntäminen toiminnassa.

Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari
1. Turvataan riittävät ja laadukkaat perusterveydenhuollon palvelut	Asiakas saa tarvitsemansa hoidon ja tuen, lähipalveluiden saatavuus paranee.
2. Omahoitaja-Omalääkäri -malli käytössä	Väestö jaettu työpareille ja tiimeille.
3. Talouden tasapaino	Talousarvio toteutuu suunnitellusti.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari
1. Odotusaika ensikäynnille enintään 3 kk	Ensikäynnin odotusaika.
2. Leikkausta odottavien potilaiden määrän pysyminen valvontaviranomaisen hyväksymissä rajoissa	Leikkausjonon pituus.
3. Talouden tasapaino	Talousarvio toteutuu suunnitellusti.

Kuntien Hetapalvelut Oy

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari
1. Talous- ja palkkahallinnon palveluiden käyttöönotto ja toiminnan vakiinnuttaminen	Palkanmaksun ja taloushallinnon katkeamaton ja oikea-aikainen toteutus.

Yritysvoimala Oy

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari
1. Yritysten tarvitsemien perusneuvonta-palvelujen tuottaminen	Neuvontapalveluja saaneiden asiakkaiden lukumäärä vähintään 600 / vuosi, joista loppilaisia noin 10 %. Asiakastytyväisyyskyselyn mukainen tulos on yli 4,0 (skaala 1–5).

Asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari
1. Käyttöaste	Asunto ja kiinteistö osakeyhtiöiden käyttöaste 100 %. Tilojen hyödyn tarkastelu ja suunnitelma jatkoon osalta.

Hyria Koulutus Oy / Hyria Aikuiskoulutus Oy

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari
1. Loppilaiset opiskelijat Hyriassa	Nuorten ja aikuisten toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa olevien määrä pysyy vuoden 2021 tasolla tai lisääntyy.
2. Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä	Negatiivinen keskeyttäminen pysyy vuoden 2021 tasolla tai alenee.

Hyria säätiö

Toiminnalliset tavoitteet	Arviointimenetelmä / mittari
1. Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyönä	Seudullisen Ohjaamo-toiminnan vakinaistaminen ja toimintaan osallistaminen. Yhteistyö kunnan koulu-, nuoriso- ja perusturvatoimen kanssa toimii saumattomasti. Työpajan kapasiteetti on täydessä käytössä.
2. Aikuisten työpaja-toiminta: asiakkaiden siirtyminen työhön tai koulutukseen	Aikuisten työpajalta vähintään 50 % asiakkaista siirtyy työelämään tai koulutukseen. Työpajan kapasiteetti on täydessä käytössä. Yhteistyö kunnan perusturvatoimen kanssa toimii saumattomasti. Aikuisten työpajatoiminnan vaikuttavuutta mitataan vuosittain.

9. INVESTOINNIT

Hankeryhmä/hanke	Hanke yhteensä €	TP 2020 €	TA 2021 €	TA 2022 €	TS 2023 1 000 €	TS 2024 1 000 €	TS 2025 1 000 €	TS 2026 1 000 €	Investointikohde/selite
Kunnanhallitus									
Maa-alueet									
Menot			100 000	100 000	100	100	100	100	Maanhankinta.
Tulot		16 725	139 000	200 000	200	200	200	200	Yritys- ja omakotitalotonttien myyntitulot.
Netto		16 725	39 000	100 000	100	100	100	100	
Osakkeet ja osuudet									
Menot		69 512	35 000						
Tulot		124 702							
Netto		55 190	-35 000						
Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut									
Menot			150 000	30 000					Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelutuottajan
Tulot									vaihdon kustannukset (vuodelta 2021 vuodelle 2022
Netto			-150 000	-30 000					siirtyvän toteutuksen osuus)
ICT-hankinnat									
Menot		23 195	131 000	60 000					Uuden tietoliikennetarkaisun suunnittelu 20 000 €
Tulot									Palvelinlaitteisto 15 000 €
Netto		-23 195	-131 000	-60 000					Internet-sivujen uudistus 25 000 € (aloitettu v. 2021)
Laajakaista									
Menot		55 383	250 000	250 000					Kunnan elinvoimaisuuden tukeminen parantamalla
Tulot									laajakaistasaavutettavuutta kunnan alueella.
Netto		-55 383	-250 000	-250 000					
Osallistuva budjetointi									
Menot		14 921	20 000	20 000					Osallistuvan budjetoinnin toteuttaminen
Tulot									
Netto		-14 921	-20 000	-20 000					
Kunnanhallitus yhteensä									
Menot		163 011	686 000	460 000	100	100	100	100	
Tulot		141 427	139 000	200 000	200	200	200	200	
Netto		-21 584	-547 000	-260 000	100	100	100	100	

Hankeryhmä/hanke	Hanke yhteensä €	TP 2020 €	TA 2021 €	TA 2022 €	TS 2023 1 000 €	TS 2024 1 000 €	TS 2025 1 000 €	TS 2026 1 000 €	Investointikohde/selite
Vapaa-aikalautakunta									
Kulttuuritoimi									
Menot		16 000							
Tulot									
Netto		-16 000							
Liikuntatoimi									
Menot		16 943	60 000	10 000					Ulkoilureitistöt, Launonen ja Ojajärvi
Tulot		10 500	30 000						
Netto		-6 443	-30 000	-10 000					
Vapaa-aikalautakunta yhteensä									
Menot		32 943	60 000	10 000					
Tulot		10 500	30 000						
Netto		-22 443	-30 000	-10 000					
Ympäristö- ja rakennuslautakunta									
Menot		6 800	20 000						
Tulot									
Netto		-6 800	-20 000						
Ympäristö- ja rakennuslautakunta yhteensä									
Menot		6 800	20 000						
Tulot									
Netto		-6 800	-20 000						
Perusturvalautakunta									
Sosiaalitoimen koneet ja kalusto									
Menot			37 000						
Tulot									
Netto			-37 000						
ICT-hankinnat									
Menot			21 000	18 000					ProConsona 2. vaiheen päivitys
Tulot									
Netto			-21 000	-18 000					
Perusturvalautakunta yhteensä									
Menot			58 000	18 000					
Tulot									
Netto			-58 000	-18 000					

Hankeryhmä/hanke	Hanke yhteensä €	TP 2020 €	TA 2021 €	TA 2022 €	TS 2023 1 000 €	TS 2024 1 000 €	TS 2025 1 000 €	TS 2026 1 000 €	Investointikohde/selite
Sivistyslautakunta									
ICT-hankinnat, varhaiskasvatus									
Menot			20 000	20 000					Kokonaistoiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto siirtynyt vuodelta 2021
Tulot									
Netto			-20 000	-20 000					
Koneet ja kalusto, varhaiskasvatus									
Menot		36 560			20	20	10	10	
Tulot									
Netto		-36 560			-20	-20	-10	-10	
Koneet ja kalusto, koulut									
Menot		55 779	35 000	16 000	30	30	25	25	Yhtenäiskoulun luokahuoneiden kalusteiden uusiminen ja nykyaikaistaminen
Tulot									
Netto		-55 779	-35 000	-16 000	-30	-30	-25	-25	
Sivistyslautakunta yhteensä									
Menot		92 339	55 000	36 000	50	50	35	35	
Tulot									
Netto		-92 339	-55 000	-36 000	-50	-50	-35	-35	
Tekninen lautakunta									
Peruskorjaus- ja muutostyöt									
• Hoivakoti Salmela				30 000					Lääkehuoneet
• Palvelukeskus Eedilä		31 210		60 000					Ikkunoiden uusiminen, ilmanvaihdon jäähdytyksen tehostaminen
• Päiväkoti Satakieli		67 770	10 000						Piha-alueen kunnostus
• Päiväkoti Pellava			30 000						
• Päiväkoti Sirkus				30 000					Koulujen korjausinvestointien suunnittelu ja toteutus
• Koulukiinteistöt		99 709	40 000	142 000	490	350	150		
• Kunnantalo			80 000	210 000	110	20			Valtuustosalin äänentoisto 60 000 € v. 2022 ikkunoiden uusiminen v. 2022 pääsisääkäynnin laatoitus v. 2023 saniteettitilat vv. 2023-24
• Elmola			40 000						Julkisivujen pellitykset
• Koulurinne 6			15 000						
• Pääkirjasto			10 000	10 000					
• Kalamaja		28 322							
• Koulukeskuksen jääalueen valaistus		18 974							
• Launosten tekonurmikentän pukuhuoneet			30 000						

Hankeryhmä/hanke	Hanke yhteensä €	TP 2020 €	TA 2021 €	TA 2022 €	TS 2023 1 000 €	TS 2024 1 000 €	TS 2025 1 000 €	TS 2026 1 000 €	Investointikohde/selite
• Varaus		64 353	200 000	200 000	200	200	200	200	Varaus kiinteistöjen ennalta-arvaamattomiin selvityksiin, kunnostuksiin ja mahdollisiin sisäilmakorjauksiin.
Peruskorjaus- ja muutostyöt yhteensä									
Menot		310 338	455 000	682 000	800	570	350	200	
Tulot									
Netto		-310 338	-455 000	-682 000	-800	-570	-350	-200	
Uudisrakentaminen									
• Läyliäisten paloasema									
Menot	1 500 000	10 910	1 500 000	1 300 000					Läyliäisten uusi paloasema. Rakentaminen 2021-2022. Vuonna 2021 arvioidaan käytettävän 200 000 euroa.
Tulot									
Netto	-1 500 000	-10 910	-1 500 000	-1 300 000					
• Liikuntahalli									Suunnittelu ja hallin rakentaminen 2021-2023. Piha-alueet vuoden 2023 aikana. Vuonna 2021 arvioidaan käytettävän 100 000 euroa.
Menot	2 500 000	5 804	1 880 000	2 000 000	400				
Tulot	750 000		350 000	600 000	150				
Netto	-1 750 000	-5 804	-1 530 000	-1 400 000	-250				
Uudisrakentaminen yhteensä									
Menot		16 714	3 380 000	3 300 000	400				
Tulot			350 000	600 000	150				
Netto		-16 714	-3 030 000	-2 700 000	-250				
Talonrakennus yhteensä									
Menot		327 052	3 835 000	3 982 000	1 200	570	350	200	
Tulot			350 000	600 000	150				
Netto		-327 052	-3 485 000	-3 382 000	-1 050	-570	-350	-200	

Hankeryhmä/hanke	Hanke yhteensä €	TP 2020 €	TA 2021 €	TA 2022 €	TS 2023 1 000 €	TS 2024 1 000 €	TS 2025 1 000 €	TS 2026 1 000 €	Investointikohde/selite
Liikenneväylät									
Kaavateiden ja tievalaistuksen rakentaminen									
• Läyliäinen				60 000					Karpalistentien ab-päällystystyö
• Kirkonkylä			40 000	22 000					Kotokujan ab-päällystystyö
• Launonen				350 000					Paikoitusalueen sv-kuivatus
• Launonen, Jylhäkumpu				40 000					Marjarinteen asuntoalueen 2. vaihe
• Silmäkanto		60 031	50 000						Jylhäkummun laajennusalueen kaavatie
• Varaus		23 133	80 000	50 000	50	50	50	50	Vanhojen kaavateiden korjaukset ja valaistukset.
Liikenneväylät yhteensä									
Menot		83 164	170 000	522 000	50	50	50	50	
Tulot									
Netto		-83 164	-170 000	-522 000	-50	-50	-50	-50	
Ympäristötöyt									
• Kaava-alueet			30 000	50 000	10	10	10	10	Yleisilmeen parantaminen kaikissa taajamissa.
• Uimarannat ja venevalkammat		7 945		25 000					Punelia, Antintalon venevalkama ja tien rakentaminen
• Leikkipuistot		13 579	50 000	20 000	10	10	10	10	Leikkipuistojen kunnostuksia kaikissa taajamissa.
Ympäristötöyt yhteensä									
Menot		21 524	80 000	95 000	20	20	20	20	
Tulot									
Netto		-21 524	-80 000	-95 000	-20	-20	-20	-20	
Urheilu- ja liikuntapaikat									
Menot		229 981	20 000	20 000	200				Läyliäisten skeittiparkin suunnittelu v. 2022 ja
Tulot		87 000							toteuttaminen v. 2023. Hankkeelle haetaan
Netto		-142 981	-20 000	-20 000	-200				liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusta.
Vesijohtoverkosto									
• Launonen			10 000	150 000	75				Marjarinteen asuntoalueen 2. vaihe
• Launonen, Jylhäkumpu				25 000					Jylhäkummun laajennus
• Läyliäinen		61 597							
• Varaus		67 714	50 000	50 000	50	50	50	50	Vesi- ja viemärilaitoksen saneeraus- ja laajennustarpeet.
Vesijohtoverkosto yhteensä									
Menot		129 311	60 000	225 000	125	50	50	50	
Tulot									
Netto		-129 311	-60 000	-225 000	-125	-50	-50	-50	

Hankeryhmä/hanke	Hanke yhteensä €	TP 2020 €	TA 2021 €	TA 2022 €	TS 2023 1 000 €	TS 2024 1 000 €	TS 2025 1 000 €	TS 2026 1 000 €	Investointikohde/selite
Viemäriverkosto									
• Launonen	225 000			150 000	75				Marjarinteen asuntoalueen 2. vaihe
• Launonen, Jylhäkumpu				75 000					Jylhäkummun laajennusalue
• Läyliäinen		63 037							
• Riihimäen jätevedenpuhdistamo		117 027		35 000					Jätevesipuhdistamon saneeraus, osuus kustannuksista
• Varaus		94 882	80 000	30 000	50	50	50	50	Vesi- ja viemärlaitoksen saneeraus- ja laajennustarpeet.
Viemäriverkosto yhteensä									
Menot		274 946	80 000	290 000	125	50	50	50	
Tulot									
Netto		-274 946	-80 000	-290 000	-125	-50	-50	-50	
Vesi- ja viemärlaitos yhteensä									
Menot		404 257	140 000	515 000	250	100	100	100	
Tulot									
Netto		-404 257	-140 000	-515 000	-250	-100	-100	-100	
Ruokahuollon kalusto									
Menot			12 000	30 000					Jakelukeittiö Kapustan yhdistelmäuuni ja varaus
Tulot									ruokapalvelulle pata tms.
Netto			-12 000	-30 000					
Varautuminen									
Menot			10 000						
Tulot									
Netto			-10 000						
Koneet ja kalusto									
Menot		54 165	80 000	40 000					Hallitrukki, latu-moottorikelkka, traktorivetoinen
Tulot		8 900							jäänhoitokone
Netto		-45 265	-80 000	-40 000					
ICT-hankinnat									
Menot				12 000					Varasto-ohjelma
Tulot									
Netto				-12 000					
Tekninen lautakunta yhteensä									
Menot		1 120 143	4 347 000	5 216 000	1 720	740	520	370	
Tulot		95 900	350 000	600 000	150				
Netto		-1 024 243	-3 997 000	-4 616 000	-1 570	-740	-520	-370	
Investoinnit yhteensä (kunta+vesilaitos)									
Menot		1 415 236	5 226 000	5 740 000	1 870	890	655	505	
Tulot		247 827	519 000	800 000	350	200	200	200	
Netto		-1 167 409	-4 707 000	-4 940 000	-1 520	-690	-455	-305	

KEHITTÄMISPROJEKTIT

Yhteiset projektit	Hallinnoija	Toteutusaika	Hanke- kustannukset, €	Lopen osuus, €	Maksuosuus vuonna 2022, €
1. Leader toimintaryhmätyö	EMO ry	2021-2027			13 285
2. Vanajavesikeskus-hanke	Vanajavesisäätiö	2022-2025		1 €/asukas	8 000
3. Suomen kasvukäytävä -verkosto	Hämeenlinnan kaupunki	2020-2024		10 000	5 000
4. Riihimäenseudun matkailuhanke – Yhdessä eteenpäin	Riihimäen Messut Oy	2021-31.12.2022	215 000	11 285	6 955
5. Kielten tutoropettajatoiminnan kehittäminen	Lopen kunta	17.12.2020-31.7.2022	3 000	0	0
6. Lopen lukutoukat – lukemisen kulttuurin ja lukutaidon vahvistaminen ilmaisun, draaman ja teatterin avulla 1–8-vuotiaille Lopella	Lopen kunta	2020 - 31.7.2022	11 670	1 170	700
7. Oppimisen tuen ja inklusion kehittäminen varhaiskasvatuksessa	Riihimäen kaupunki	1.9.2021 - 31.12.2022	75 000	2 400	2 000
8. Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistäminen lukiokoulutuksessa	Janakkalan kunta	19.5.2021-31.7.2023	93 100	noin 2 500	1 500
9. Lopen harrastamisen malli	Lopen kunta	1.8.2021-30.6.2022	50 000	10 000	5 000
10. Kanta- ja Päijät-Hämeen luontomatkailun kärkikohteiden ja reitistöjen kehittämishanke	Metsähallitus	-31.12.2022		0	0
11. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanke	Hämeen liitto	2020-31.12.2022 (hankkeelle haetaan jatkorahoitusta)			0
12. Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2021-2022	Lopen kunta	2021- 31.12.2022	39 000	9 700	6 500
13. Esi- ja perusopetuksen koronaepidemian vaikutusten tasoittaminen 6.9.2021-31.12.2022	Lopen kunta	6.9.2021-31.12.2022	80 000	4 000	3 500
14. Valtion erityisavustus lukiokoulutuksen järjestäjille koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2021-2023	Lopen kunta	24.9.2021 - 31.7.2023	19 516	976	500
Yhteensä					52 940

Tuloslaskelma
(sisäiset ja ulkoiset)

	TP 2020	TA 2021	TA 2021 + muutos	TA 2022	Muutos % TA 2021 / TA2022
Toimintatuotot	9 021 547	9 574 790	9 844 290	9 289 200	-3,0 %
Myyntituotot	5 636 881	5 571 890	5 841 390	5 380 500	-3,4 %
Maksutuotot	1 553 842	1 618 300	1 618 300	1 716 000	6,0 %
Tuet ja avustukset	729 682	634 100	634 100	633 500	-0,1 %
Muut toimintatuotot	1 101 142	1 750 500	1 750 500	1 559 200	-10,9 %
Valmistus omaan käyttöön	42 396	30 000	30 000	30 000	0,0 %
Toimintakulut	-51 363 896	-53 873 790	-54 290 480	-56 695 100	5,2 %
Henkilöstökulut	-18 961 353	-20 435 600	-20 775 200	-21 452 300	5,0 %
Palvelujen ostot	-27 678 578	-28 729 390	-28 780 090	-30 266 800	5,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 454 700	-2 310 300	-2 334 790	-2 437 200	5,5 %
Avustukset	-1 460 589	-1 448 400	-1 448 400	-1 511 300	4,3 %
Muut toimintakulut	-808 676	-950 100	-952 000	-1 027 500	8,1 %
TOIMINTAKATE	-42 299 953	-44 269 000	-44 416 190	-47 375 900	7,0 %
Verotulot	29 989 085	29 553 000	29 553 000	31 718 000	7,3 %
Valtionosuudet	18 735 921	17 296 000	17 296 000	18 000 300	4,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-257 991	-283 000	-283 000	-283 000	0,0 %
Korkotuotot	40 422	25 100	25 100	25 100	0,0 %
Muut rahoitustuotot	10 169	10 000	10 000	10 000	0,0 %
Korkokulut	-300 760	-315 100	-315 100	-315 100	0,0 %
Muut rahoituskulut	-7 822	-3 000	-3 000	-3 000	0,0 %
VUOSIKATE	6 167 062	2 297 000	2 149 810	2 059 400	-10,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-4 042 734				
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 041 238	-2 306 200	-2 306 200	-2 058 600	-10,7 %
Arvonalentumiset	-1 497				
TILIKAUDEN TULOS	2 124 328	-9 200	-156 390	800	108,7 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 124 328	-9 200	-156 390	800	108,7 %

Kunnanhallitus 13.12.2021

Toimialoille

VIIDEN 2022 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJE

Kunnan talousarvio vuodelle 2022 on hyväksytty 29.11.2021 pidetyssä valtuuston kokouksessa. Samalla hyväksyttiin myös vuosia 2022–2024 koskeva taloussuunnitelma sekä vuosien 2022–2026 investointisuunnitelma.

Kuntalain mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Tämä ohje on osa kunnanhallituksen toteuttamaa sisäisen valvonnan ohjausta. Kunnanhallitus antaa näin toimielimille **sitovat ohjeet** talousarvion täytäntöönpanosta. Toimintojen järjestämisessä ja toteuttamisessa on lisäksi huomioitava voimassa oleva muu ohjeistus.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Kunnan tehtävät on hoidettava taloudellisesti ja järjestettävä siten, että vastuu tavoitteiden toteuttamisesta sekä toiminnallisesta ja taloudellisesta tuloksesta on selkeä. Toimintojen kaikilla tasoilla on oltava riittävä sisäinen valvonta, josta on vastuussa oman toimintansa osalta kukin toimielin ja sen vastuuhenkilö. Vastuuhenkilöiden tulee raportoida vuoden aikana toteuttamastaan sisäisestä valvonnasta kirjallisesti erillisen ohjeistuksen mukaan.

Määrärahat ja tuloarviot on kohdistettu ko. toiminnasta vastaavalle toimielimelle. Toimielimellä, jolle on annettu määrärahan käyttövaltuus, on hallintosäännön määräämä velvollisuus seurata määrärahojen käyttöä ja tuloarvioiden kertymistä sekä ryhtyä tarvittaessa asianmukaisiin toimenpiteisiin toiminnan mitoittamiseksi talousarvion puitteisiin. Toimielimen tulee määrittää vastuut talousarvion täytäntöönpanossa siten, että taloustapahtumien oikeellisuus ja talouden toteutumaseurannan aukottomuus voidaan varmistaa.

Toimialat seuraavat talouden toteumaa taloushallinnon järjestelmän raporttien avulla. Toimialat sopivat talousarviovuoden alussa talousarvion toteumaseurannan järjestämisen käytännöistä ja vastuista. Vastuu kunnan talouden kehityksestä on toimialan koosta riippumatta yhteinen ja kaikkien toimielinten tulee etsiä toimintansa taloudellisen tehokkuuden lisäämiseksi.

Toimialojen tulee sitoutua tarkkaan budjettikuriin. Talousarvion toteutumista tulee seurata tarkasti ja tarvittaessa nopeasti reagoida muutoksiin. Mahdolliset korjaavat toimenpiteet tulee tehdä toimialan sisältä.

Toimialan taloudesta ja toiminnasta vastaavien tulee olla yhteydessä kunnan koko taloudesta vastaaviin viranhaltijoihin aina, jos talousarvioon suunnitellaan valmisteltavaksi muutos- tai lisäsesityksiä.

TALOUSARVIORAKENNE

Talousarvio on valmisteltu 1.8.2021 alkaen voimassa olleen ja 9.11.2021 päivitetyn hallintosäännön toimitelinrakenteen mukaisena.

KÄYTTÖSUUNNITELMAT

Talousarvio on laadittu rahoituksen raamit huomioiden tarkalle tasolle ja tämä korostaa käyttösuunnitelmien laadinnan sekä niiden toteutumisen seurannan merkitystä. Käyttösuunnitelmaa valmisteltaessa tulee ensin huomioida ns. pakolliset menot ja niihin liittyvät määrärahavaraukset. Erilaisissa hankinnoissa ensisijaisena lähtökohtana tulee olla tarkoituksenmukaisuus ja hankinnan tarpeellisuus. Hankinta tulee toteuttaa taloudellisesti.

Vaikka talousarvio on valmisteltu talousarviokirjassa olevaa tarkemmalla tasolla, valtuusto ei vahvista määrärahoja tulo- ja menolajitasoisena. Valtuusto hyväksyy tehtäväalueen toimintatuottojen ja -kulujen yhteismäärän (sitovuustasona tehtäväalueen toimintakate). **Henkilöstökulujen osalta sitovuus poikkeaa muista siten, että niihin ei saa käyttää tehtäväalueen muita määrärahoja.**

Käyttösuunnitelmassaan toimielimen tulee:

- ohjeistaa, miten talousarviossa vahvistetut sitovat tavoitteet saavutetaan ja keskeiset kehittämishankkeet toteutetaan,
- vahvistaa ja vastuuttaa toiminnalliset tavoitteet, huomioiden toimialojen yleiset taloudenpidon periaatteet,
- kohdistaa kunkin tehtäväalueen määrärahat kustannuspaikkatasolle,
- vahvistaa investointimäärärahan jako eri investointikohteille,
- myöntää määrärahojen käyttövaltuudet edellä todettu huomioiden ja yksiselitteisesti määrittää vastuut talousarvion toteuttamisessa sekä
- huomioida mahdolliset talousarvion tekstiosaan sisällytetyt määrärahojen käytön ohjeistukset.

Käyttövaltuuksia myöntäessään toimielimen tulee määrittää valta- ja vastuusuhteet selkeästi. Mikäli käyttösuunnitelma poikkeaa tehtävätasolla talousarviolaskennassa olevasta, tulee muutokset viedä toimielimen ja kunnanhallituksen kautta valtuuston päätettäväksi. Lisäksi muutokset viedään talousarviopohjiin määrärahasuuruuksien toteuttamiseksi.

Käyttösuunnitelmat on toimitettava kunnanhallitukselle **28.2.2022 mennessä.**

Toimialan tulee varmistaa, että henkilöstön palkkojen mahdollinen jakautuminen eri kustannuspaikoille on tallennettu Personec-järjestelmään hyväksytyn käyttösuunnitelman mukaisesti.

Talousarvion käyttösuunnitelman yhteydessä tulee päättää myös toimielimen alaisen toiminnan laskujen hyväksyjistä ja tarvittaessa myös muusta käsittelystä. Mikäli toimielin ei muuta päätä, hyväksyy esittelijä toimielimen laskut.

Toimielimen päättämiin käyttövaltuuksiin perustuva lista tulee toimittaa kunnan talous-suunnittelijalle, joka toimittaa tiedot keskitetysti Kuntien Hetapalvelut Oy:lle.

TALOUSARVION SITOVUUS JA PÄÄTÖSVALTA

Toimielin	Käyttötalousosa	Tehtäväalue	Vastuualue	Kustannuspaikka
Valtuusto	Päätösvalta	Sitova määräraha		
Kunnanhallitus, lautakunnat		Päätösvalta	Sitova määräraha	Sitova määräraha
Tilivelvolliset viranhaltijat				Päätösvalta ja sitova määräraha

Valtuusto:

- päätösvalta koko talousarvion alueella,
- määrärahasiirrot tehtäväalueiden välillä.

Valtuustoon nähden sitovia ovat tehtäväalueen toimintakate sekä talousarvion perusteluissa sitoviksi määritetyt tavoitteet. Kuitenkin toimintakatteen osalta merkittävä ennalta arvaamaton tuloarvion ylittyminen ei oikeuta tehtäväalueen toimintamenojen ylittämiseen.

Kunnanhallitus ja lautakunnat:

- päätösvalta oman toimialansa tehtäväalueiden sisällä,
- määrärahasiirrot vastuualueiden tai kustannuspaikkojen välillä,
- kunnanhallituksella on valtuudet päättää tarvittavista määrärahaoikaisuksista eläkemenoperusteisen KuEL-maksun osalta myös tehtäväalueiden välillä.

Tilivelvollinen viranhaltija:

- päätösvalta kustannuspaikan sisällä toimielimen antamaan käyttövaltuutukseen perustuen.

HENKILÖSTÖKULUT

Poikkeuksen edellä mainituista sitovuustasoista muodostavat henkilöstökulut, joiden kattamiseen ei saa käyttää kustannuspaikan muita määrärahoja. Toisin sanoen palkkausmenoja ei saa ylittää, vaikka kokonaismenot eivät ylittyisikään.

Kunnan toimintakuluista noin 40 % on henkilöstökuluja, joten niitä ei voida jättää tarkastelun ulkopuolelle silloin, jos mahdollisia säästöjä etsitään. Tämän johdosta vapautuvien virkojen ja toimien täyttämiseksi tulee saada kunnanhallitukselta täyttölupa ennen viran/toimen täyttämiseen ryhtymistä. Täyttölupaa haettaessa resurssitarve tulee perustella niin, että vakanssin täyttämättä jättämisen seuraamukset voidaan tiedostaa. Virkoja ja toimia koskevat asiat käsitellään kootusti jokaisessa kunnanhallituksen kokouksessa toimialojen esityksiin perustuen.

Perusturvan hoitohenkilöstön vapauttaminen täyttöluvasta vuonna 2022

Täyttölupaprosessi työllistää perusturvaa, jossa henkilöstön vaihtuvuus on korkea. Lisäksi täyttölupaprosessi viivästyttää joissakin tapauksissa vakanssien suunniteltua täyttöaika- taulua. Perusturvan hoitohenkilöstön täyttöluvasta koskevat tehtävät, joissa on henkilökunnan vähimmäismitoitusta koskevia sääntöjä, suosituksia ja tehtävä on toiminnan kannalta välttämätöntä täyttää.

Nykymuotoinen täyttölupamenettely on työläs, hidas ja kankea. Usein henkilöllä, joka irti- sanoutuu tehtävästään, on kahden viikon irtisanoutumisaika. Lisäksi kunnanhallitus, joka myöntää täyttöluvan, kokoontuu kerran kuukaudessa, joten pahimmillaan täyttöluvan odottaminen voi viivästyttää uuden henkilön rekrytointia kuukaudella. Tälle viivästymis- ajalle on hankittava sijainen Sarastiarekryn kautta, mikä esimerkiksi kotihoidossa on erittäin haasteellista. Kaikkia prosesseja joudutaan tarkastelemaan siitä näkökulmasta, että turhia työvaiheita tulee välttää. Lisäksi perusturvan hoitohenkilöstön vapauttaminen täyttöluvasta vähentää hallinnon ja etenkin esimiesten työvaiheita.

Edellä kuvattujen perustelujen vuoksi perusturvan hoitohenkilöstö vapautetaan täyttö- lupamenettelystä vuoden 2022 ajaksi.

Sivistystoimen opetushenkilöstön vapauttaminen täyttöluvasta kesällä 2022

Sivistystoimen opetushenkilöstön osalta muutoksia voi tapahtua erityisesti kesän aikana, ennen uuden lukuvuoden alkua. Kesällä tapahtuvat irtisanoutumiset luovat merkittävän haasteen opetuksen käynnistämiseksi heti lukuvuoden alussa. Opetushenkilöstön rekry- tointiin liittyvä täyttölupamenettely on hidas ja tämä luo riskin opetuksen toteuttamiseen.

Kesäaikana (1.6.–31.8.) mahdollisesti vapautuvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion vakinaisten työntekijöiden virat ja toimet voidaan täyttää ilman kunnanhallituksen päätöstä elokuun 2022 loppuun asti, jotta varhaiskasvatus- ja opetustehtävät kyetään järjestämään riittävän laadukkaasti.

LASKUJEN HYVÄKSYMISMENETTELY

Ostolaskut tulee käsitellä viipymättä, jotta ne voidaan maksaa ajallaan. Samalla saadaan tietoa maksuvalmiuslaskentaa varten. Laskujen eräpäiväseurannan ja ajallaan maksatuksen hoitaa Kuntien Hetapalvelut Oy -palvelukeskus.

Hyväksyjä vastaa laskun oikeellisuudesta. Laskun asiataarkastajana ja hyväksyjänä ei saa olla sama henkilö. Laskujen hyväksyjän henkilökohtaiset laskut hyväksyy tämän esimies tai hänen sijaisensa.

Loma-aikana laskujen asiataarkastus ja hyväksyntä tulee suunnitella siten, että sijaisjärjes- telyt ovat kunnossa ja järjestelyihin liittyvät ohjaukset laskujen kierrätysjärjestelmässä ajan tasalla.

HANKINNAT

Hankinnoissa on noudatettava kunnan hankintaohjetta.

Lopen kunta voi hyödyntää Sarastia Oy:n hankintapalveluiden kilpailuttamia hankintasopimuksia. Toimialojen kannattaa hankintaa suunnitellessaan tarkistaa Sarastia Oy:n sopimustilanne ja hankintasopimusten soveltuvuus kunnalle etenkin ns. volyymituotteiden osalta. Sama koskee myös KL-Kuntahankinnat Oy:n kilpailutuksia.

Liittyessä jonkin tuoteryhmän hankintasopimukseen, sitoudutaan ko. tuotteet ostamaan sopimustoimittajalta koko sopimuskauden ajan ja muutoinkin noudattamaan sopimuksen velvoitteita. Tämän johdosta on aina ennen hankintasopimukseen liittymistä harkittaessa varmistettava, käyttävätkö kunnan muut toimialat kyseisiä tuotteita.

Hankinnat tulee suorittaa asianmukaiseen kilpailuttamiseen perustuen. Kunnalla on kilpailutuksia varten Cloudian sähköinen kilpailutusjärjestelmä. Kilpailutustapa on todettava hankintapäätöksessä. Suorahankinnan käyttäminen on mahdollista hankintaohjeen mukaisesti hankinta-arvoltaan pienehköissä hankinnoissa edellyttäen, ettei kilpailutusmenettelyllä voida saavuttaa taloudellista hyötyä. Pienemmissäkin hankinnoissa tulee kuitenkin selvittää oikea hintataso, mieluiten sähköpostitse, mikäli mahdollisia toimittajia on useita. Myös näin saadut tarjoukset on dokumentoitava.

Tarjouspyynnön laatiminen on hankintamenettelyn tärkein osa ja sen sisältöön tulee hankintaprosessissa kiinnittää erityistä huomiota. Siinä hankintakohde on eriteltävä selkeästi ja keskeisten ominaisuuksien ym. suhteen riittävästi ja niin yksiselitteisesti, että se mahdollistaa vertailukelpoisten tarjousten saamisen. Tarjouspyynnössä hankintakohdetta ei saa määritellä yksittäistä toimittajaa suosivasti.

Valintaperusteena käytetään pääsääntöisesti kokonaistaloudellista edullisuutta. Tarjouspyynnössä on etukäteen ilmoitettava käytettävät arviointiperusteet, joiden on oltava yksiselitteiset ja mitattavissa, sekä niiden painoarvot. Arviointiperusteina voivat olla esimerkiksi hinta, käyttökustannukset, laatu (edellyttäen, että sen pystyy määrittelemään selkeästi), toimitusaika, ympäristövaikutukset, esteettiset, toiminnalliset ja tekniset ominaisuudet, toimitusvarmuus, huoltopalvelut, varaosasaatavuus ja tekninen tuki. Mikäli valinta- ja arviointiperusteita ei tarjouspyynnössä ilmoiteta, on hyväksyttävä halvin hinta. Hankintapäätöksessä on aina ilmoitettava päätöksen perusteet, joiden on oltava tarjouspyynnön mukaiset.

Käytäntönä tulee olla, että aina kun se on taloudellisesti ja toiminnallisesti perusteltua, hankinnat suoritetaan yhteishankintoina. ICT-hankinnoista kootaan vuosihankintasuunnitelma, jonka ICT-erityisasiantuntija hyväksyy ja johon perustuen ICT-hankinnat toteutetaan.

PALVELUA HANKITTAESSA HUOMIOITAVAA

Ennen palvelua sisältävän hankintapäätöksen tekemistä tulee varmistaa, että sopimus-kumppanina olevan yrityksen rekisteritiedot ovat kunnossa.

Tilaajalla on velvollisuus pyytää sopimuskuoppia toimittamaan seuraavat tilaajavastuulain edellyttämät todistukset ja selvitykset, jotka eivät saa olla 3 kk vanhempia:

1. ennakkoperintärekisteri-, työnantajarekisteri- ja arvonlisäverorekisteriote,
2. kaupparekisteriote, tai vastaavat tiedot sähköisesti,

3. todistus verojen maksamisesta, verovelkatodistus tai maksusuunnitelma (Verovelkarekisteri),
4. todistukset eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai maksusopimus,
5. selvitys noudatettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista,
6. todistus tapaturmavakuutuksen ottamisesta (vain rakennusallalla) sekä
7. selvitys työterveyshuollon järjestämisestä.

Verohallinto ylläpitää julkista verovelkarekisteriä, johon pääsee YTJ-tietopalvelun yrityshaun kautta, www.ytj.fi. Rekisteristä ilmenee tieto siitä, onko yrityksellä vähintään 10 000 euron määräisiä erääntyneitä ja suorittamatta olevia veroja.

Palvelujen ostoja tulee arvioida työsuhteen tunnusmerkkien perusteella. Henkilö on työsuhteessa, kun hän tekee sopimuksen perusteella työtä toiselle palkkaa tai muuta vastiketta vastaan toisen johdon ja valvonnan alaisena. Kuntasektorilla virka- tai työsuhteessa tehty työ oikeuttaa KuEL:n mukaiseen eläkkeeseen ja velvoittaa kunnan huolehtimaan eläkevakuutusmaksuista (17–68-vuotiaat).

Yksityisenä ammatinharjoittajana / toiminimenä toimintaa harjoitettaessa toimeksiantoon perustuvat ostopalvelusopimukset kuuluvat KuEL:n piiriin silloin, kun henkilöllä ei ole YEL-vakuutusta sitä toimialaa varten, jota toimeksiantosopimus koskee. Mikäli työsuhteen tunnusmerkit eivät täyty, KuEL:n soveltamisen ulkopuolelle jäävät ne yrittäjät, joilla on yrittäjien eläkelain (YEL) tai maatalousyrittäjien eläkelain (MYEL) mukainen vakuutus. Jos henkilöllä ei ole esittää todistusta YEL- tai MYEL-vakuutuksesta, toiminta kuuluu KuEL:n piiriin, vaikka toimeksisaajalla olisi ennakoperintärekisteriote ja Y-tunnus. Tällöin palkkio maksetaan palkanlaskennan kautta, siitä peritään palkansaajan eläkemaksu, maksetaan työnantajan eläkemaksu ja palvelussuhde ilmoitetaan palvelussuhderekisteriin. Em. mukaisesti **yksityiseltä ammatinharjoittajalta / toiminimeltä tulee aina pyytää YEL-todistus ostopalveluiden käytön yhteydessä.**

Kilpailutuksissa on päätökseen johtavaa hintavertailua tehtäessä huomioitava, että jos tarjouksen jättäneellä yksityisellä ammatinharjoittajalla / toiminimellä ei ole ko. toimialaa varten YEL- tai MYEL-vakuutusta, tulee tarjoushintaan lisätä noin 18 % kunnalle tulevia eläkekuluja, mikä vaikuttaa tarjousten edullisuusvertailuun.

Ostopalveluja käytettäessä toimeksisaajilta pyydettävät rekisteri-/vakuutustodistukset säilytetään hankintasopimusten ja muiden hankintaa koskevien asiakirjojen yhteydessä.

KEHITTÄMISHANKKEET

Kehittämishankkeiden käynnistämisestä tai muiden hallinnoimiin hankkeisiin mukaan lähdöstä sekä kullekin hankkeelle hyväksytyn määrärahan käyttösuunnitelmasta päättää lautakunta tai kunnanhallitus. Samalla se määrää hankkeelle vastuuhenkilön.

Kehittämishankkeiden vastuuhenkilöiden tulee lyhyesti raportoida hankkeiden etenemisestä puolivuosisikatsauksessa ja tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa.

TALOUSARVION TOTEUTUMISEN RAPORTOINTI

Taloudesta vastaavat tilivelvolliset ovat velvollisia raportoimaan talousarvion ja tavoitteiden toteutumisesta toiminnasta vastaavalle toimielimelle vähintään kahden kuukauden välein. Puolivuosisikatsaukseen tulee sisällyttää myös arvio koko vuoden toteutumasta.

Erityisesti korostetaan lautakuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien vastuuta valtuuston hyväksymiin tavoitteisiin ja päätöksiin sitoutumisessa.

Kunnanhallitukselle raportoidaan kuukausittain talouden toteuma tuloslaskelmatasolla sekä verotulojen kuukausittaiset tilitykset.

Valtuustolle raportoidaan talouden tilanne neljännes- ja puolivuosisikatsausten yhteydessä.

INVESTOINNIT JA KÄYTTÖOMAISUUS

Investointeina käsitellään kaikki ne kertahankinnat, joiden taloudellinen käyttöikä on yli kolme vuotta ja jotka ylittävät seuraavat raja-arvot:

- talonrakennus 10 000 euroa
- julkinen käyttöomaisuus 10 000 euroa
- vesi- ja viemärilaitos 10 000 euroa
- aineettomat hyödykkeet 10 000 euroa
- irtain omaisuus 10 000 euroa

Kertahankinta tarkoittaa yhdellä kertaa hankittua käyttöomaisuutta. Yksittäisen laitteen tai kalusteen, jonka hinta on raja-arvon alapuolella, hankintameno kirjataan investointiosaan vain, jos se on oleellinen osa hankittavaa laajempaa kokonaisuutta ja koko hankinnan arvo ylittää raja-arvon.

Raja-arvot ylittäviä hankintoja ei ole mahdollista tehdä käyttötalouden määrärahoilla. Mikäli käyttötaloudesta suunniteltu hankinta ylittää raja-arvon, tulee toimielimen hakea ennen hankintaan ryhtymistä muutosta talousarvioon.

UUSI TOIMINTA

Uuden toiminnan aloittamisesta ja uuden henkilöstön palkkaamisesta päättää kunnanhallitus. Kunnanhallitus harkitsee toiminnan tarpeellisuuden sekä sen, tuleeko asia saattaa valtuuston päätettäväksi.

ERITYISOHJEITA

Kunnanhallitus korostaa sisäisen valvonnan tärkeyttä osana kunnan johtamisjärjestelmää ja edellyttää siitä annettujen ohjeiden noudattamista. Sisäisen valvonnan toteuttamiseen ja raportointiin sekä riskienhallintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota.

LOPEN KUNNANHALLITUS

LOPEN KUNNAN TALOUDEN JA TOIMINNAN VUOSIKELLO 2022

Joulukuu

- Kunnanhallitus 12.12.2022

Marraskuu

- Valtuusto 7.11.2022
Kiinteistöverot 2023
- Kunnanhallitus 14.11.2022
Talousarvion 2023 III käsittely
- Valtuusto 28.11.2022
Vastaukset arviointikertomukseen 2021
Talousarvio 2023
- Tarkastuslautakunta 29.11.2022

Lokakuu

- Kunnanhallitus 3.10.2022
Talousarvion 2023 I käsittely
- Valtuuston iltakoulu 10.10.2022
- Kunnanhallitus 24.10.2022
Kiinteistöverot 2023
Talousarvion 2023 II käsittely
- Tarkastuslautakunta 25.10.2022

Syyskuu

- Kunnanhallitus 5.9.2022
Puolivuosisikatsaus 2022
- Valtuusto 26.9.2022
Puolivuosisikatsaus 2022
- Tarkastuslautakunta 27.9.2022

Elokuu

- Kunnanhallitus 15.8.2022
- Talousarvion valmistelu toimialoittain
- Lautakuntien iltakoulut
- Valtuustoseminaari 29.–30.8.2022

Tammikuu

- Kunnanhallitus 17.1.2022
- Aluevaalit 23.1.2022
(ennakkoäänestys 12.–18.1.2022)
- Tarkastuslautakunta 25.1.2022

Helmikuu

- Kunnanhallitus 14.2.2022
- Tarkastuslautakunta 15.2.2022
- Valtuusto 28.2.2022
- Toimielinten käyttösuunnitelmat

Maaliskuu

- Kunnanhallitus 7.3.2022
- Tarkastuslautakunta 15.3.2022
- Kunnanhallitus 28.3.2022
Tilinpäätös 2021

Huhtikuu

- Tarkastuslautakunta 12.4.2022
- Tarkastuslautakunta 19.4.2022
- Valtuustoseminaari 11.–12.4.2022
- Kunnanhallitus 25.4.2022
- Tarkastuslautakunta 26.4.2022

Toukokuu

- Tarkastuslautakunta 3.5.2022
- Tarkastuslautakunta 10.5.2022
- Tarkastuslautakunta 17.5.2022
- Kunnanhallitus 23.5.2022
- Valtuusto 30.5.2022
Tilinpäätös 2021

Kesäkuu

- Kunnanhallitus 13.6.2022
Arviointikertomus 2021
Talousarvion 2023 valmistelun ohjeistus

